

Jokkmokks kommun

Handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor

Olycksförebyggande verksamhet och räddningstjänst

Version 1.5

Innehåll

1 Inledning.....	1
2. Beskrivning av kommunen	2
3. Styrning av skydd mot olyckor.....	4
Enskildas skyldigheter	4
Kommunens skyldighet	4
Kommunens uppgifter inom det förebyggande området.....	4
Kommunens uppgifter inom räddningstjänst	4
4. Risker	6
4.1 Övergripande.....	6
4.2 Brand i byggnad.....	14
4.3 Brand utomhus	15
4.4 Trafikolycka.....	16
4.5 Olyckor med farliga ämnen	16
4.6 Naturolycka	17
4.7 Drunkning	17
4.8 Dammhaveri	17
5. Värdering	19
6 Mål.....	22
7. Förebyggande – förmåga och verksamhet.....	23
7.1 Tillsyn.....	23
7.2 Stöd till den enskilde	24
7.3 Rengöring och brandskyddskontroll.....	25
7.4 Övriga förebyggande åtgärder	25
8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet.....	27
8.1 Övergripande.....	27
8.1.1 Jokkmokks kommuns förmåga och verksamhet	27
8.1.2 Tillgång till resurser i samarbete med andra kommuner	29
Per olyckstyp 8.2	31
Brand i byggnad 8.2.1.....	32
Brand utomhus 8.2.2	33
Trafikolycka 8.2.3.....	34
Olycka med farliga ämnen 8.2.4.....	35
Naturolycka 8.2.5	37
Drunkning 8.2.6	38
8.3 Ledning i räddningstjänsten	39

8.4 Samtidiga och omfattande räddningsinsatser	44
8.5 Räddningstjänst under höjd beredskap	46
9 Uppföljning, utvärdering och lärande	47
Bilaga A – Dokumentförteckning.....	1
Bilaga B - Beskrivning av samråd.....	2
Bilaga 1 – Responstider	4

1 Inledning

Lagen om skydd mot olyckor (LSO) trädde ikraft den 1 januari 2004. Riksdagen beslutade den 21 oktober 2020 att införa ett antal ändringar i lagen för att ytterligare förtydliga ansvaret för att minska olyckor och deras verkningar, bland annat ett nytt nationellt mål för den förebyggande verksamheten, förstärkt tillsyn på området, tydligare kommunala handlingsprogram samt krav på kommunal ledningsorganisation för räddningstjänsten.

Med räddningstjänst avses de räddningsinsatser som kommunerna ska ansvara för vid olyckor och överhängande fara för olyckor för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljön.

Detta dokument utgör handlingsprogram för den förebyggande verksamheten och räddningstjänst för Jokkmokks kommun i enlighet med 3 kap. 3 och 8 §§ i lag (2003:778) om skydd mot olyckor med ändringar t.o.m. SFS 2020:882.

Dokumentet är framtaget i enlighet med *Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om innehåll och struktur i kommunens handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst* (MSBFS 2021:1).

Handlingsprogrammet har samråtts med närliggande kommuner och myndigheter som kan bli berörda enligt redogörelse i Bilaga B.

Beslut om fastställande av handlingsprogrammet har fattats av kommunfullmäktige och ersätter tidigare handlingsprogram¹, beslutat 2017.

Handlingsprogrammet gäller perioden 2022-12-01 till 2026-12-31. Eventuella förändringar, t.ex. på grund av förändrad riskbild, mål, förmåga eller verksamhet bör dock leda till att handlingsprogrammet behöver revideras tidigare.

¹ Handlingsprogram enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor, delprogram brandsäkerhet och räddningsinsats dnr 2016:499.

2. Beskrivning av kommunen

Jokkmokks kommun är en av de mindre kommunerna i Norrbotten med 4780 invånare. Kommunen har en naturlig befolkningsminskning med ett antal äldre i kommunen som är högre än riksgenomsnittet, särskilt utmärkande i åldersgruppen 55–69.

	Folk- mängd	Kvinnor (%)	Män (%)	Medel- ålder (år)	0-19 år (%)	20-29 år (%)	30-54 år (%)	55-69 år (%)	70+ år (%)	Utländsk bakgrund (%)
Jokkmokk	4780	48,3	51,7	47,3	17,6	9,8	27,9	23,3	21,6	14

De största arbetsgivarna i kommunen återfinns inom energi, vård och omsorg, utbildning, handel och företag inom anläggning.

Jokkmokk är centralort och består av cirka 2770 invånare. Övriga tätorter i kommunen är Vuollerim och Porjus. Befolkningen utanför centralorten är samlad i första hand, i orter och byar i stråk längs stora och lilla Luleälv.

Figur 1.1: Karta över Jokkmokks kommun

Jokkmokks kommun gränsar till Norge i väster, Gällivare i norr, Arjeplog och Arvidsjaur i söder samt Älvsbyn och Boden i öster. Kommunens totala yta är 17601km² och en stor del av ytan består av skog. Jokkmokks kommun är till ytan den näst största i landet. Den reglerade Luleälven rinner genom kommunen med sina 10 vattenkraftverk som finns inom kommunens geografiska område. Samtliga har högsta konsekvensklassificering, A. Ytterligare två vattenkraftsdammar finns uppströms älven, varav en har konsekvensklass A.

Riksväg 97 och Europaväg 45 går genom kommunen och är viktiga länkar mellan Jokkmokk och angränsande kommuner, både avseende gods- och persontransporter.

Framtidsutveckling

I norra Sverige sker nu ett flertal initiativ från både befintliga och nya aktörer för att minska miljöbelastningen och utveckla nya verksamheter inom den s.k. "gröna omställningen", bl.a. i Boden och Gällivare kommuner vilket också kan påverka Jokkmokk.

Visionsdokumentet – Vision Jokkmokk 2030, syftar till att leda kommunen i riktning mot visionsformuleringen som innebär ökande befolkning, ökad attraktionskraft, fler besökare, fler företagsetableringar och fler investeringar som genererar livskvalitet för kommunens invånare.

Jokkmokks kommuns invånarantal har minskat under en lång rad av år och färre invånare minskar intäkterna samtidigt som kostnaderna inte direkt påverkas. Den demografiska utvecklingen innebär en stor utmaning de närmsta åren eftersom den äldsta och den yngsta delen av befolkningen, som har behov av välfärdstjänster, utgör en så mycket större del än den del av befolkningen som genererar skatteintäkter.

3. Styrning av skydd mot olyckor

LSO innehåller bestämmelser om det ansvar som staten, den enskilde och kommunen har inom området skydd mot olyckor.

Enskildas skyldigheter

- Varna dom som är i fara och vid behov tillkalla hjälp (2 Kap 1§).
- Ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar skall i skäligen omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka (2 Kap 2§).
- Vid en anläggning där verksamheten innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön, är anläggningens ägare eller den som utövar verksamheten på anläggningen skyldig att i skäligen omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa sådana skador (2 Kap 4§).

Kommunens skyldighet

Samhällsbyggarnämnden i Jokkmokks kommun är räddningsnämnd och ska som sådan fullfölja de uppgifter som föreskrivs i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Samhällsbyggarnämnden fullgör också kommunens uppgifter enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Delegering till räddningschef följer av *Delegeringsordning för Samhällsbyggarnämnden i Jokkmokks kommun*. Beslut om fastställande av handlingsprogrammet fattas av kommunfullmäktige.

Kommunens uppgifter inom det förebyggande området

- En kommuns uppgifter enligt denna lag skall fullgöras av en eller flera nämnder (3 Kap 11§).
- Samordna verksamheten och samarbeta med andra kommuner och myndigheter (1 Kap 6§).
- Åtgärder ska vidtas för att förebygga bränder och skador till följd av bränder samt, utan att andras ansvar inskränks, verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder (3 Kap 1§).
- Rådgivning och information till den enskilde (3 Kap 2§).
- Handlingsprogram för förebyggande verksamhet (3 Kap 3§).
- Sotning och brandskyddskontroll (3 kap 4§).
- Tillsyn av enskildas efterlevnad av lagen (5 Kap 1§).

Kommunens uppgifter inom räddningstjänst

- Ansvara för räddningstjänst om inte annat följer av 4 kap 1-6§§. (3 Kap 7§).
- Det ska finnas en räddningschef som ska ansvara för att räddningstjänsten är ändamålsenligt ordnad (3 Kap 16§).
- Övergripande ledningssystem (3 Kap 16b§).
- Handlingsprogram för räddningstjänst (3 Kap 8§).
- Informera allmänheten om räddningstjänstens förmåga och om hur information och varning kan fås vid allvarliga olyckor (1 Kap 7§).

- Anordningar för alarmering av räddningsorganen (6 Kap 10§).
- Fullfölja åtaganden för räddningstjänst och övriga åtgärder under höjd beredskap (8 Kap 2§).

4. Risker

Enligt 3 kap. 3 och 8 §§ LSO ska kommunen i handlingsprogrammet beskriva de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser enligt 1 kap. 2§. Enligt 7 och 8 §§ MSBFS 2021:1 ska beskrivningen delas in i en övergripande nivå och en mer detaljerad nivå per olyckstyp.

4.1 Övergripande

Grundläggande för att kunna identifiera verksamhetens behov är en analys av vilka risker som finns inom kommunens område och som kan leda till räddningsinsats. Det underlag som använts utgörs av föregående *Handlingsprogram enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (2020)*, *Risk och sårbarhetsanalys för Jokkmokks kommun (2019)*. Den riskidentifiering och riskvärdering som har gjorts har haft utgångspunkt i de lokala förhållandena, med hänsyn till exempelvis geografi, naturförhållanden, befolkning, bebyggelse, riskobjekt och riskmiljöer. Förändringar i kommunen och i omvärlden kan ske snabbt och riskerna behöver därför kontinuerligt följas upp och vid behov revidera analysen.

En övergripande sammanfattning av den kommunala riskbilden beskrivs utifrån olika områden:

Samhällsutveckling

Jokkmokks kommun hade 4 780 invånare vid årsskiftet 2021-12-31. Jokkmokks kommun har sedan lång tid minskat i befolkningsunderlag. Befolkningmängden bedöms fortsätta att minska under kommande år. Demografin visar att befolkningen blir äldre, majoriteten är över 40 år. År 2021 var 12,6 % av Jokkmokks invånare födda utomlands (Sverige 19,7%). Den demografiska utvecklingen innebär en stor utmaning de närmsta åren eftersom den äldsta och den yngsta delen av befolkningen, som har behov av välfärdstjänster, utgör en så mycket större del än den del av befolkningen som genererar skatteintäkter.

Geografi

Drygt hälften av kommunens invånare bor i centralorten. Andra större orter i kommunen är Vuollerim, Porjus, Kåbdalis och Kvikkjokk. Antalet boenden i Kåbdalis och Kvikkjokk ökar kraftigt under vår/vinterhalvåret, primärt på grund av fritidsboende och besöksnäring.

Fyra nationalparker finns inom det geografiska området och stora delar av kommunen består av skog och fjällmarker. Ungefär 2/3 av kommunens area är skyddad natur i någon form. Inom kommunen finns riksintressen bland annat för renskötsel, naturvård, kulturmiljövård, rörligt friluftsliv, kraftcentrum, värdefull mineral och obrutet fjäll.

Kommunen jobbar kontinuerligt med att tillgängliggöra fler platser för besökare. Det medför också risker för att det ska förekomma olyckor i mer svårtillgängliga områden.

Bebyggelse med kulturhistoriska värden och anläggningar där stort antal personer vistas och utrymning är en kritisk faktor

Inom kommunen finns ett antal byggnader där det bedrivs dagtidsverksamhet, särskilt behovsprövat boende, gemensamhetsboenden och samlingslokaler där många människor kan vistas samtidigt. Generellt är riskerna större där det finns personer som inte kan utrymma själva, är sovande eller är obekanta med lokalerna och utrymningsvägarna. Då konsekvenserna vid brand eller olycka riskerar att bli mycket allvarliga vid denna typ av verksamheter så är skyddsvärdet stort.

När personer har liten eller ingen möjlighet att utrymma på egen hand så innebär det att ett stort ansvar läggs på utrymningsstrategi och personalens kunskap och agerande, räddningstjänstens förmåga att bedriva livräddande räddningsinsatser i byggnader och det byggnadstekniska brandskyddet.

Samhällsviktig verksamhet och kritisk infrastruktur

Verksamheter där samhällsfunktionerna skulle kunna påverkas i stor omfattning om en olycka inträffar räknas som samhällsviktiga. Inom kommunen finns exempelvis anläggningar för vatten- och avloppsrening, elproduktion, elförsörjning, dricksvattenförsörjning, blåljusverksamhet, hälso- och sjukvård samt omsorg m.fl. Konsekvensen vid en olycka i en samhällsviktig verksamhet kan bli allvarliga, vilket innebär att den sammantagna risken är högre. Mer om vilka verksamheter som är samhällsviktiga hanteras i kommunens risk- och sårbarhetsanalys².

Malmbanan, järnvägen som knyter samman stambanan med gruvorna i Malmfälten passerar genom Jokkmokks kommun. Stambanan har ett stort antal resenärer och framförallt mycket godstrafik. Inlandsbanan passerar också genom tätorten Jokkmokk. Konsekvenserna vid störningar och exempelvis ett längre stopp efter malmbanan innebär väldigt omfattande kostnader för samhället.

Genom kommunen i nord-sydlig riktning går väg E45 (ÅDT³ 1430 norr om Jokkmokk) som är den mest trafikerade vägen i kommunen. RV 97 som trafikerar sträckan Luleå och Jokkmokk är också en väl trafikerad väg (ÅDT 1064 söder om Jokkmokk). Mitträcken finns på RV97 mellan Luleå och Boden, men norr om Boden saknas detta. E45 saknar också mitträcken. Kollisioner, avåkningar eller utsläpp förekommer och är en påtaglig risk.

² Risk- och sårbarhetsanalys Jokkmokks kommun, 2019

³ ÅDT: Årsdygnstrafik, det under ett år genomsnittliga trafikflödet (fordon) per dygn

Figur 4.1 : Väg och järnväg genom Jokkmokks kommun

Farliga verksamheter och transporter av farligt gods

Det finns ett 30-tal verksamheter inom kommunen som hanterar av brandfarliga eller explosiva varor. Dammanläggningarna i kommunen klassas som farliga verksamheter (LSO 2 kap. 4§)⁴. Konsekvenserna vid en eventuell olycka kan bli stora vid denna typ av verksamheter vilket innebär en ökad risk. Industrier och exempelvis lager har ofta en hög brandbelastning, lägre ställda krav på bärighet och bitvis långa inträngningsvägar som också bidrar till den totala riskbilden.

Farligt gods transporteras på flera vägar i kommunen, främst efter E45 och RV 97 som är utpekade transportleder och längs malmbanan. Av totala trafikarbetet med tunga fordon, tunga lastbilar med och utan släp, utgör transporter med farligt gods ungefär 2,5 %. Olyckor med farligt gods kan ske på flera sätt, exempelvis genom mekanisk påverkan i samband med trafikolyckor eller urspårningar, läckage från på grund av fel på utrustning eller tankar, men även genom avsiktliga handlingar, t.ex. sabotage och terrorism. Sammantaget innebär transporterna av farligt gods en ökad risk för olyckor med stora konsekvenser.

⁴ Vid en anläggning där verksamheten innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön enligt 2 kap 4§ i lag (2003:773) om skydd mot olyckor.

Antagonistiska hot och avsiktliga händelser kopplat till sociala risker

Denna typ av händelser berör ofta flera olika samhällsaktörer vilket ställer höga krav på en god och utvecklad samverkan.

Terrorhotnivån i Sverige ligger sedan 2010 på förhöjd nivå (3 av 5). Terrorattentatshotet utgörs främst av islamistiskt och högerextremistiskt motiverad terrorism. Det finns både våldsbejakande islamister och högerextremister som anser att Sverige är ett legitimt mål för terrorattentat, enligt Nationellt centrum för terrorhotbedömning (NCT).

Händelser med pågående dödligt våld (PDV) är ofta kopplat till personer som tillhör en kriminell miljö och uppstår i samband med konflikter mellan individer som tillhör denna miljö. Det förekommer även fall av PDV utanför den kriminella miljön och där är ofta händelserna kopplade till personer med psykiska problem.

Hot och våld med vapen i skolmiljö är ovanligt i Sverige men det har förekommit fall de senaste åren. Allvarliga hot mot skolor i Sverige och Norrbotten har skett vid flera tillfällen.

Det förekommer avsiktligt anlagda bränder, dels i byggnader men också i anslutning till fordon eller i skog och mark. Konsekvenserna för en anlagd brand kan bli väldigt stora.

Psykisk ohälsa i samhället är en bidragande orsak till suicid eller försök/hot om suicid. Under den senaste 20-årsperioden har suicidtalet (antal suicid per 100 000 invånare) i befolkningen minskat i de flesta åldersgrupper, utom i den yngsta åldersgruppen 15-29 år⁵.

Naturolyckor

Jokkmokks kommun har haft återkommande störningar till följd av väderrelaterade händelser. De väderrelaterade riskerna förväntas öka till följd av ett förändrat klimat.

Temperaturen förväntas öka, främst vintertid, och antalet dagar med värmebölja kan bli fler. Nederbörden förväntas bli kraftigare, främst höst och vinter, och oftare falla som regn. Vårfloden kommer att infalla tidigare, vara längre och toppen blir högre. Den lokala vårfloden och fjällfloden kommer allt oftare att komma samtidigt, vilket ökar risken för översvämning. Medeltillrinningen i Luleälven kommer att öka med 10 till 20 % under kommande sekel. Mindre vattendrag kommer också att få ökad tillrinning, upp mot 30 procent i slutet av seklet, med störst ökning i fjällen.

Risken för erosion, ras och skred kan komma att öka på grund av den ökade nederbörden. I området kring Vuollerim och längs med Stora Luleälven upp till Messaure finns riskområden för erosion, ras och skred. Antalet dagar per år med låg markfuktighet, då exempelvis risken för skogsbrand är större, förväntas bli fler⁶.

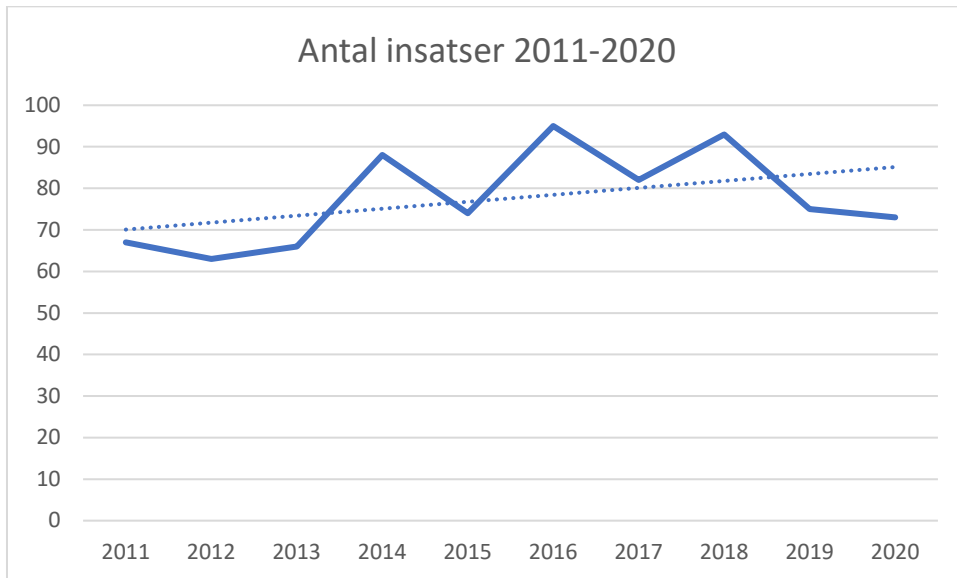
Detta kan få till konsekvens att räddningstjänsten behöver vara samhället behjälplig vid både mer omfattande eller vid många samtidigt händelser.

5 Socialstyrelsen, Dödsorsaksregistret, 2021.

6 Risk- och sårbarhetsanalys för Jokkmokks kommun, 2020

Antal insatser i Jokkmokks kommun

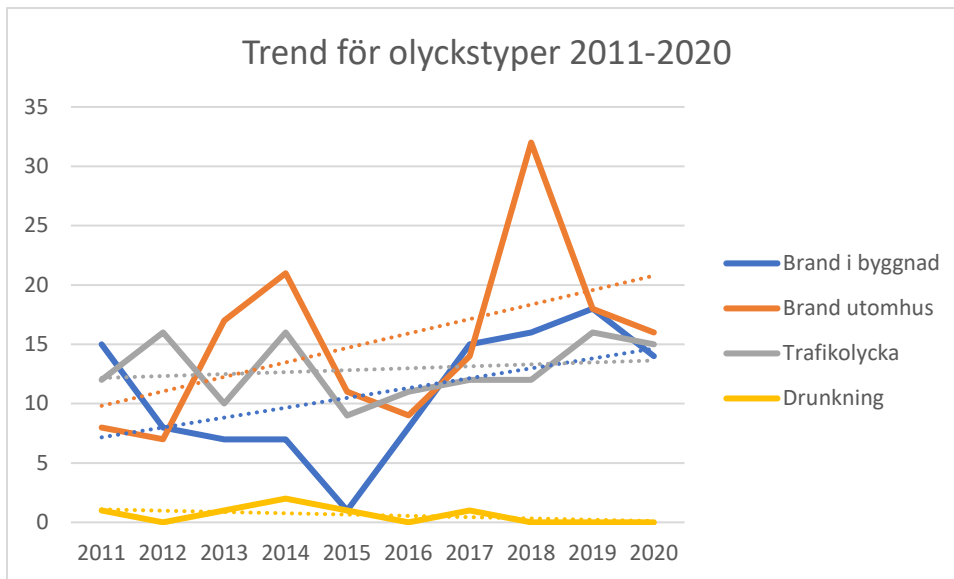
En uppföljning av antalet insatser som räddningstjänsten genomför visar på en viss ökning under den senaste tioårsperioden⁷. Insatserna omfattar förutom räddningsinsatser enligt LSO även andra uppdrag, t.ex. utryckningar vid automatiska brandlarm, sjukvårdsuppdrag, lyfthjälp etc.

Figur 4.2: Antal insatser i Jokkmokks kommun 2011–2020 med trendlinje

En övergripande trendanalys för de olyckstyper som anges i 8§ MSBFS 2021:1 visar på en ökande trend för antalet brand i byggnad och bränder utomhus. Trafikolyckor och drunkningar ligger ungefär på en konstant nivå den senaste tioårsperioden. Utsläpp av farligt ämne och naturolycka har enbart funnits som särskild olyckstyp sedan 2018 och under den perioden har bara ett fåtal insatser registrerats under den kategorin.

⁷ Hämtad ur MSBs statistik- och analysverktyg IDA

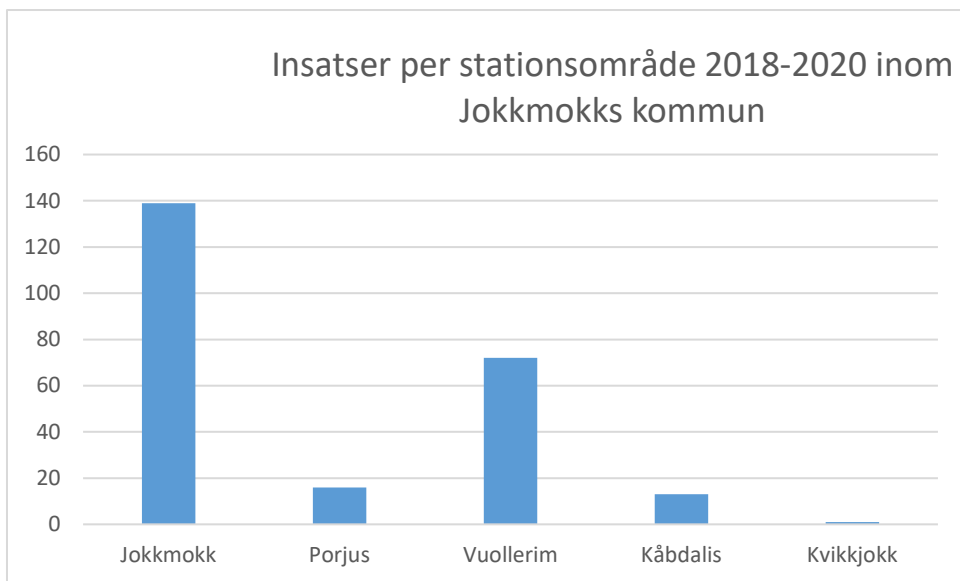
Figur 4.3: Antal insatser och trend för olika olyckstyper.

Under perioden 2016–2017 så ändrades systemet för räddningstjänstens rapportering av insatser, bl.a. avseende benämningar på händelser. Insatsrapporten ändrades till en händelserapport. Det gör att statistiken inte är riktigt jämförbar för åren före 2017 och efter. Därför har underlaget till den närmare analysen utgjorts av rapporterade händelser under åren 2018–2020.

Mellan åren 2018–2020 larmades räddningstjänsten i Jokkmokk till 241 händelser⁸.

Räddningstjänsten har under perioden också stöttat närliggande kommuner vid cirka 40 tillfällen, främst Gällivare. Ungefär 60 % av alla händelser var räddningsuppdrag enligt LSO. I snitt handlar det årligen om cirka 48 stycken olyckor som var räddningsuppdrag enligt LSO inom kommunen. Resterande insatser handlade om andra uppdrag bl.a. utryckning vid automatiska brandlarm, sjukvårdsuppdrag eller lyfthjälp till hemtjänsten.

⁸ Räddningstjänstens insatser: Statistik 2018–2020, MSB.

Figur 4.4: Räddningstjänstens totala antal insatser per stationsområde 2018–2020 inom Jokkmokks kommun

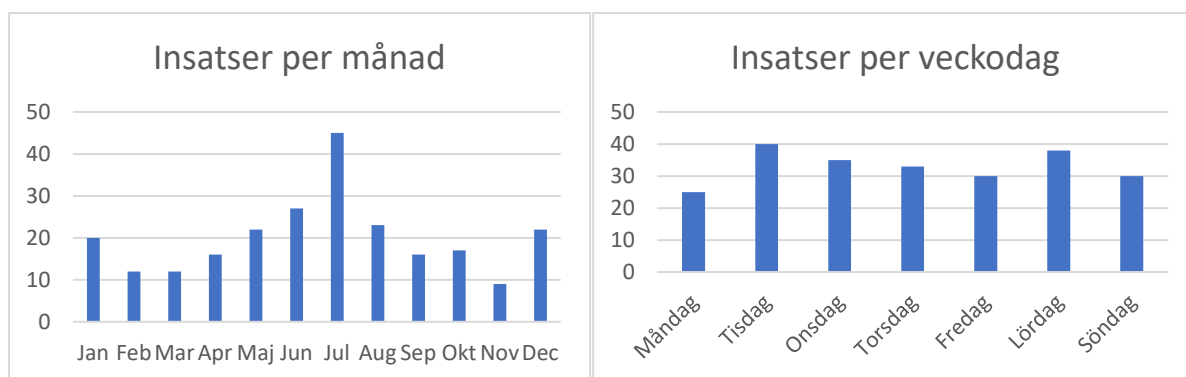
Knappt 60 % av händelserna inträffar i Jokkmokks stationsområde, cirka 30 % i området kring Vuollerim och cirka 6 % i området kring Porjus respektive Kåbdalis.

Fördelningen över de olika räddningsuppdragen inom kommunen återges Figur 4.5 nedan.

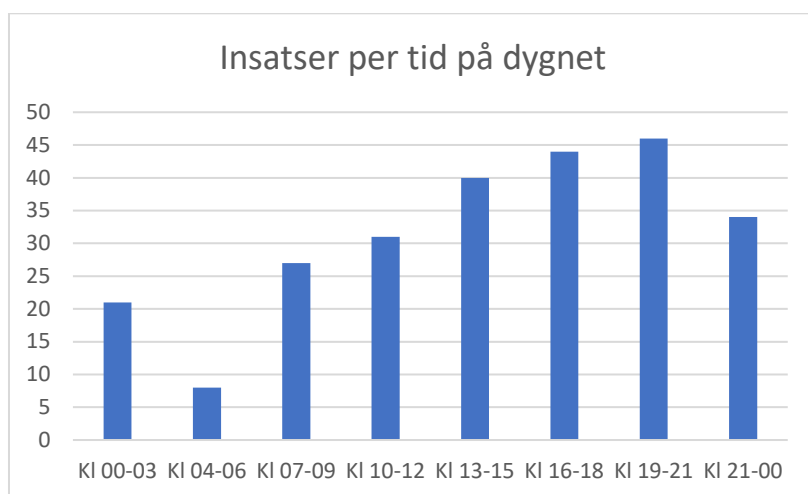

Figur 4.5: Antal insatser 2018–2020, fördelning över totalt antal händelser

Det mest frekventa uppdraget för räddningstjänsten i Jokkmokk under denna period har varit brand utomhus följt av automatlarm utan brandtillbud. Trafikolyckor och bränder i byggnad är ungefär lika vanligt förekommande. Under denna period har också utsläpp av farliga ämnen skett vid sex tillfällen, dessa har varit begränsade utsläpp av drivmedel eller olja från fordon. En naturolycka har registrerats, ett stormfällt träd över väg E45. Inga drunkningar har registrerats.

Figur 4.6: Insatser 2018–2020, fördelning över årets månader och veckodag

Figur 4.7: insatser 2018–2020, fördelning över tid på dygnet inom Jokkmokks kommun

Vidare analys av insatserna mellan 2018–2020 visar att:

- 57 % av alla räddningsuppdrag inträffar mellan klockan 07–19.
- 70 % av alla räddningsuppdrag inträffar mellan måndag och fredag.
- De mest frekventa larmmånaderna är juni och juli.

Övergripande kan konsekvenserna vid de olyckor som inträffat under 2018–2020 sammanfattas enligt följande:

- Brand i byggnad ledde till att en person fick transporteras till vårdinrättning till följd av bränder samt egendomsskador vid 16 tillfällen.
- Vid trafikolyckor har under perioden 12 personer rapporterats som skadade⁹.
- Brand i skog och mark har lett till egendomsskador om totalt ca 500 hektar avbränd skog, varav 487 hektar under sommaren 2018.
- Brand i fordon/fartyg har lett till egendomsskador men inte några personskador.

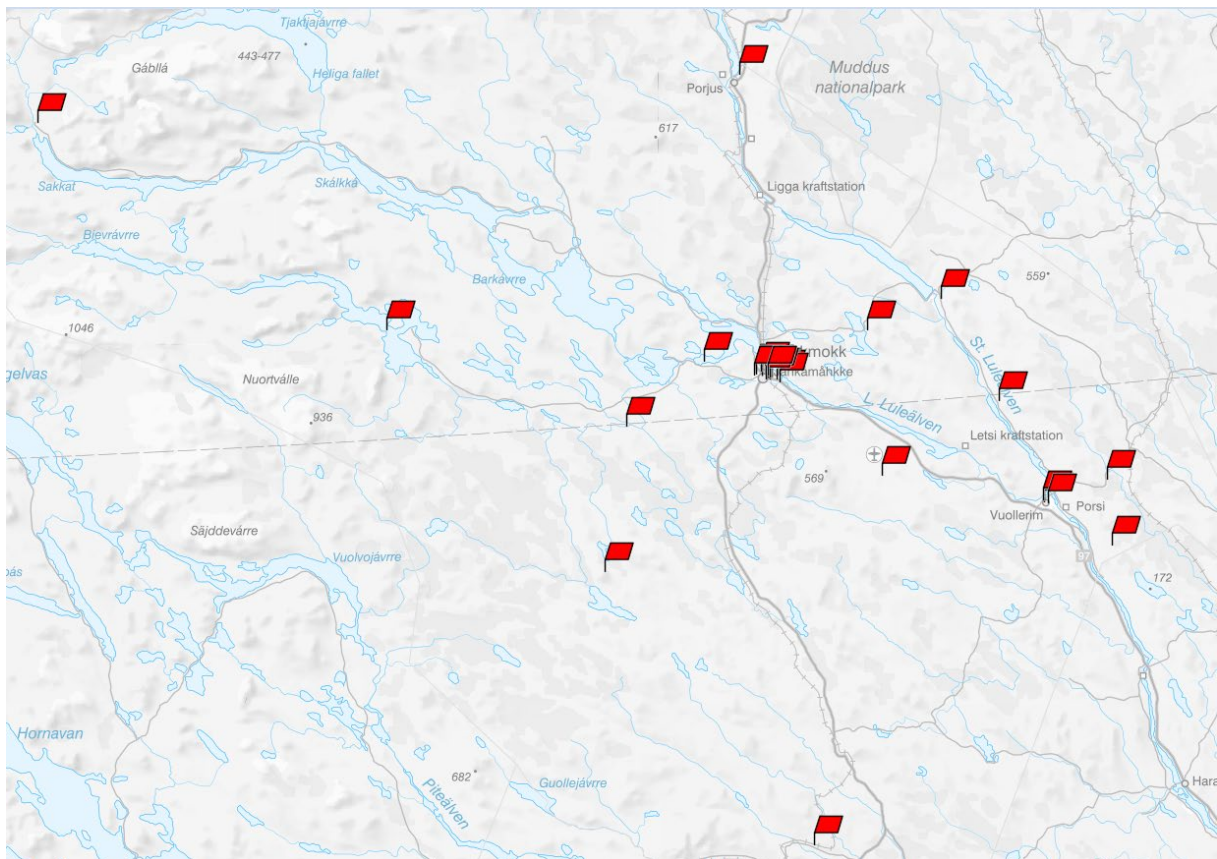
⁹ Personskador på kommunnivå från Patientregistret 1987-2020, Socialstyrelsen

4.2 Brand i byggnad inom Jokkmokks kommun

Inom kommunen finns varierad bostadsbebyggelse, industrier, samlingslokaler, hotell, vårdbyggnader mm. Generellt är riskerna större där det finns personer som inte kan utrymma själva, är sovande eller är obekanta med lokalerna och utrymningsvägarna. Likaså gäller industrier eller andra verksamheter där det kan förekomma processer, maskiner eller ämnen som vid felhantering eller brand kan få stora konsekvenser. Majoriteten av bränder med allvarliga personskador inträffar i bostäder och personer i åldersgruppen 80 år eller äldre är kraftigt överrepresenterade i dödsbränder¹⁰.

Under 2018–2020 larmades räddningstjänsten till 48 händelser med brand i byggnad. Geografiskt har händelserna inträffat framförallt i Jokkmokks tätort, se Figur 4.8 nedan. Totalt mellan 2018–2020 har fyra personer avtransporterats vidare till vårdenhet. Vid 13 tillfällena har branden lett till egendomsskador.

Vanligaste orsaken till larm om brand i byggnad är torrkokning och kortslutning. Dock är orsaken vid en stor del av händelserna angivna som okänd vilket innebär en viss osäkerhet i bedömningen.

Figur 4.8: Brand i byggnad, Jokkmokks kommun 2018-2020

¹⁰ Riskreducerande åtgärder för dödsbränder i bostäder, MSB 2018.

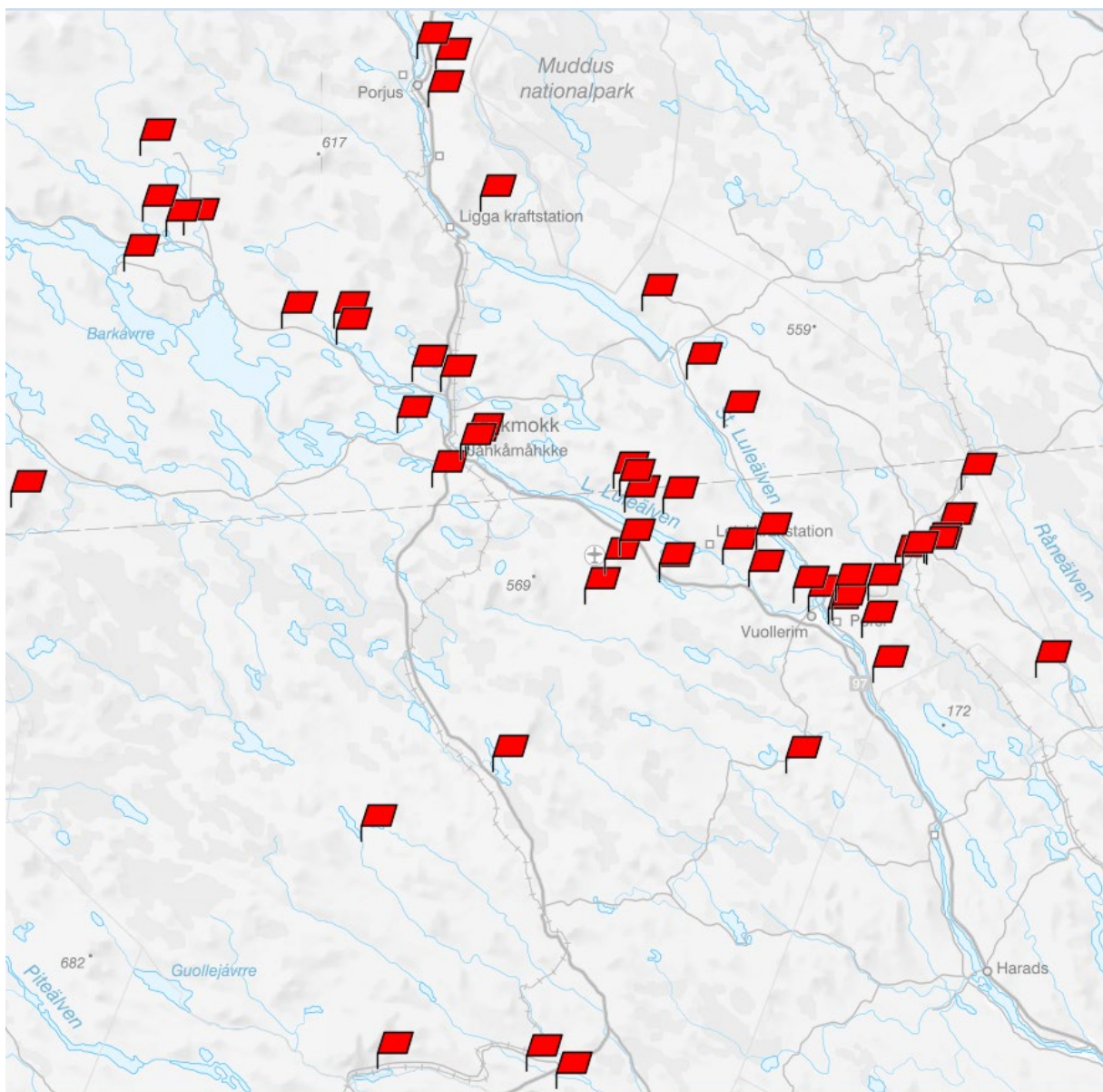
4.3 Brand utomhus inom Jokkmokks kommun

Brand utomhus innefattar både brand i skog och mark, brand i fordon/fartyg samt brand i avfalls-/återvinningsanläggningar.

Större och mer omfattande skogsbränder har de senaste åren drabbat hela Sverige. Skogsbränderna i Sverige sommaren 2018 blev de mest omfattande i modern tid och belastningen var hård på kommunerna under en del av sommaren.

Jokkmokks kommun består till största del av skogsmark och under 2018–2020 larmades räddningstjänsten till 66 händelser med brand utomhus varav 44 varit bränder i skog och mark. Inga personskador kom som följd av bränderna men totalt cirka 500 hektar skog eller mark har rapporterats som avbränd varav 487 hektar under sommaren 2018 då kommunen drabbades hårt av skogsbränder. 10 av händelserna var bränder i fordon/fartyg. Vid knappt hälften av alla händelserna så blev det inga egendomsskador.

Geografiskt har händelserna inträffat framförallt i området Jokkmokk - Vuollerim, se Figur 4.9 nedan.

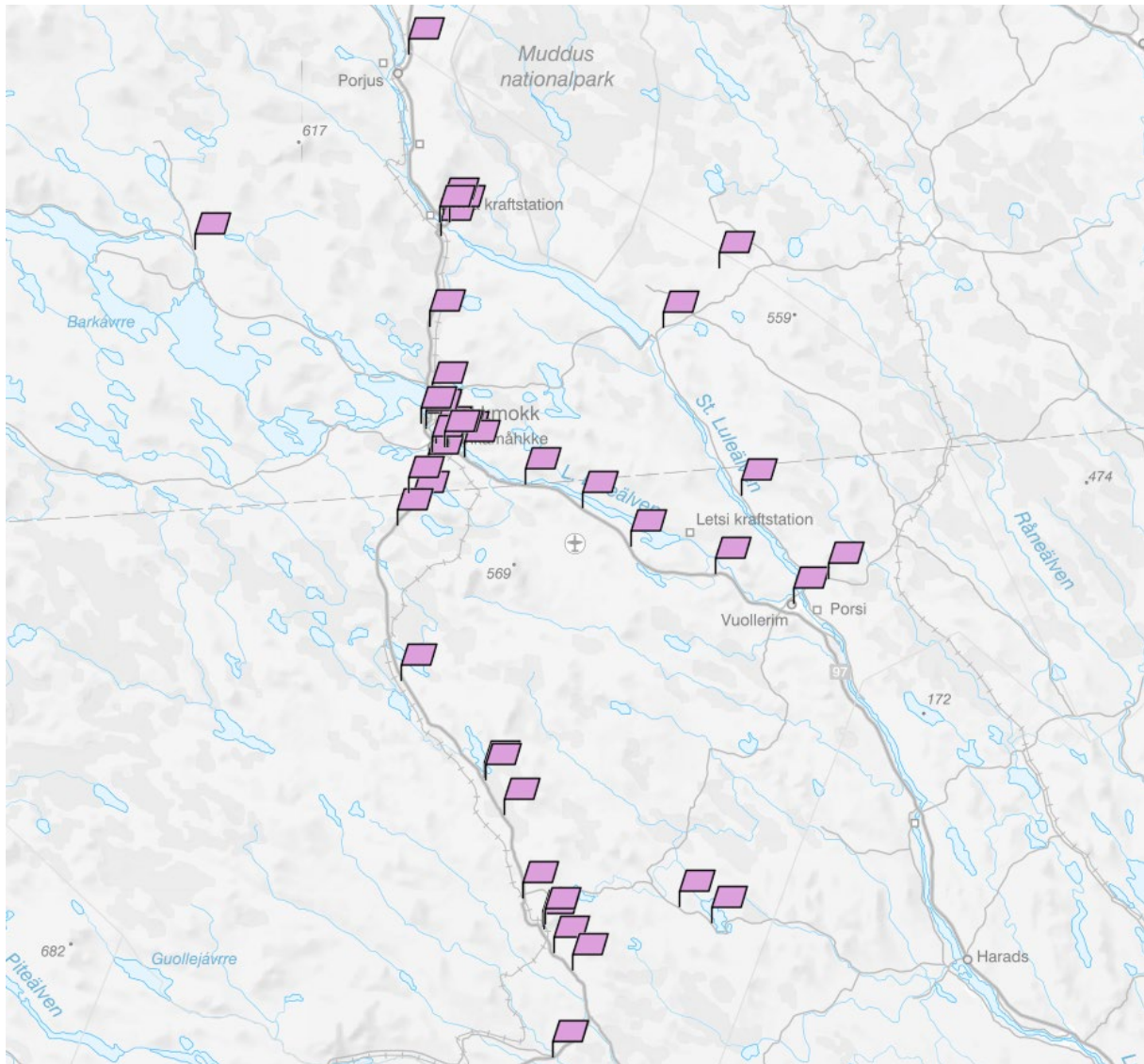

Figur 4.9 Brand utomhus, Jokkmokks kommun 2018–2020

4.4 Trafikolycka inom Jokkmokks kommun

Olyckstypen omfattar även trafik i terräng, på spår (järnväg), sjö och flyg men olyckorna utgörs nästan enbart av olyckor i vägtrafiken. Genom kommunen i nord-sydlig riktning går väg E45 och RV97 som kommunens mest trafikerade vägar. Under 2018–2020 larmades räddningstjänsten till 43 händelser med trafikolycka.

Vid trafikolyckor har under perioden 12 personer rapporterats som skadade. Det är vanligast med olyckor inne i Jokkmokks tätort, men det är också vanligt med singelolyckor med personbil längs väg E45 och RV 97, särskilt vid Ligga kraftstation och Kåbdalis, se Figur 4.10 nedan.

Figur 4.10 Trafikolyckor, Jokkmokks kommun 2018–2020

4.5 Olyckor med farliga ämnen inom Jokkmokks kommun

Under 2018–2020 har räddningstjänsten larmats till olyckor med farliga ämnen vid sex tillfällen. Dessa har varit mindre utsläpp eller läckage av drivmedel eller olja från fordon, oftast personbil och främst inne i Jokkmokks tätort.

Det finns ett 30-tal verksamheter inom kommunen som hanterar av brandfarliga eller explosiva varor. i tillståndspliktig mängd antingen explosiva varor, brandreaktiva ämnen, brandfarliga gaser eller vätskor och där en olycka med farliga ämnen kan få stora konsekvenser.

En anläggning som bedriver verksamhet som innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor och miljön, omfattas av de skyldigheter som ställs i 2 kap. 4 § LSO. Verksamheter som omfattas av detta har särskilda skyldigheter att förebygga olyckor och det är länsstyrelsen som beslutar om verksamheten omfattas av kraven.

Verksamheter som innehar tillståndspliktig mängd brandfarliga eller explosiva varor eller som omfattas av kraven i 2 kap. 4 § LSO alternativt finns registrerade i räddningstjänstens verksamhetssystem.

4.6 Naturolycka inom Jokkmokks kommun

Under 2018–2020 har räddningstjänsten larmats vid ett tillfälle till en olycka som kategoriserats som naturolycka. Det var ett stormfällt träd som blockerade väg E45 där räddningstjänsten assisterade väghållaren med att få bort trädet.

De senaste årtiondena har risken för extremväder, t.ex. skyfall, stora snömängder, värmeböljor, stormar mm. ökat. Ökningen av den globala medeltemperaturen innebär mer frekvent och intensivare väderfenomen, vilket ökar risken för naturolyckor. Dessa händelser kan ofta påverka större geografiska områden vilket kan leda till störningar i samhällets funktionalitet

4.7 Drunkning inom Jokkmokks kommun

Under 2018–2020 har räddningstjänsten inte larmats till några olyckor som kategoriserats som drunkning.

Nationellt är det omkring 100 personer som omkommer per år i drunkningsolyckor och ungefär lika många skadas allvarligt. Den främsta riskgruppen är medelålders män där alkohol är en vanlig riskfaktor. Tidsfaktorns betydelse vid räddningsinsatser när det gäller drunkning och drunkningstillbud är stor i jämförelse med många andra händelsetyper.¹¹

4.8 Dammhaveri

I Sverige finns uppskattningsvis 10 000 dammar, som delas in efter byggnadsmaterial i fyllningsdammar, betongdammar och övriga dammar. Fyllningsdammar är vanligast och det är också den sortens damm som finns längs med Luleälven.

Dammhaveri kan inträffa plötsligt och utan förvarning. Stora vattenmängder och fyllnadsmassor frigörs, och ger upphov till erosion längs med älven. De flesta dammar i Jokkmokks kommun ger upphov till sekundära dammhaverier på nedströms liggande dammar.

Dammarna delas in olika dammsäkerhetsklasser utifrån potentiella följder av ett dammhaveri, både avseende risk för förlust av människoliv eller allvarlig personskada eller förlust av sociala,

¹¹ Jaldell, H. Tidsfaktorns betydelse vid räddningsinsatser – en uppdatering av en samhällsekonomisk studie, Räddningsverket, 2004

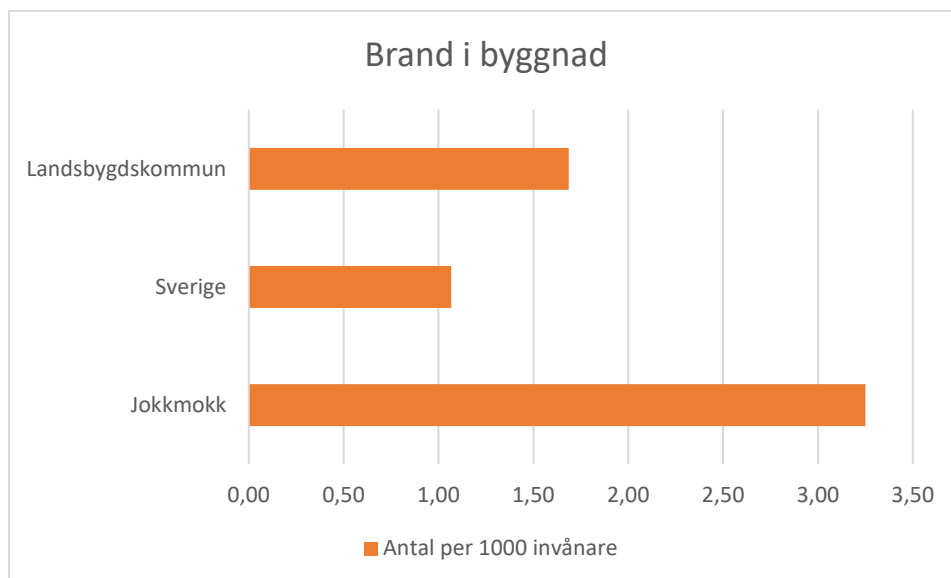
miljömässiga och ekonomiska värden. Dammarna i Jokkmokks kommun är i de högre dammsäkerhetsklasserna.

Dammhaveri är upptaget i kommunens riskidentifiering¹², men har bedömts ha så låg sannolikhet så en djupare riskanalys inte behövt utföras. Beredskapsplaneringen för dammhaveri sker samordnat i Norrbotten av Länsstyrelsen, tillsammans med övriga berörda kommuner, myndigheter och verksamhetsutövaren Vattenfall.

12 Risk- och sårbarhetsanalys Jokkmokks kommun, 2019

5. Värdering

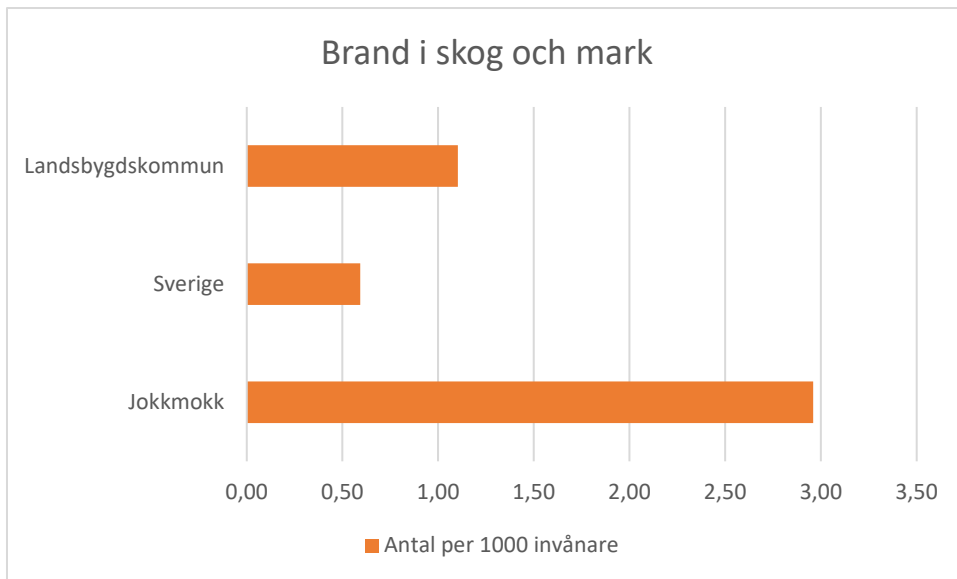
Ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor med hänsyn till de lokala förhållandena ska finnas i hela landet (1 kap. 1§ LSO). En kommuns skydd mot olyckor ska stå i proportion till kommunens riskbild, ge god effekt och vara kostnadseffektivt. Enligt 9 § i MSBFS 2021:1 ska kommunen utifrån beskrivningen i 7 och 8 §§ beskriva sin värdering av riskerna i kommunen. Värderingen bör innehålla slutsatser, som grund för de lokala mål som kommunen väljer att sätta.

Figur 5.1: Jämförelse med Sverige och landsbygdskommuner avseende brand i byggnad

Brand i byggnad är en mer vanligt förekommande olyckstyp i kommunen jämfört med riket som helhet och andra landsbygdskommuner. I många fall så har olyckorna varit av begränsad art och inte lett till några mer omfattande bränder, men de flesta brandtillbud löper en risk att utvecklas till större bränder. Det är därför viktigt att kommunen arbetar aktivt med att minska risken för bränder och dess konsekvenser.

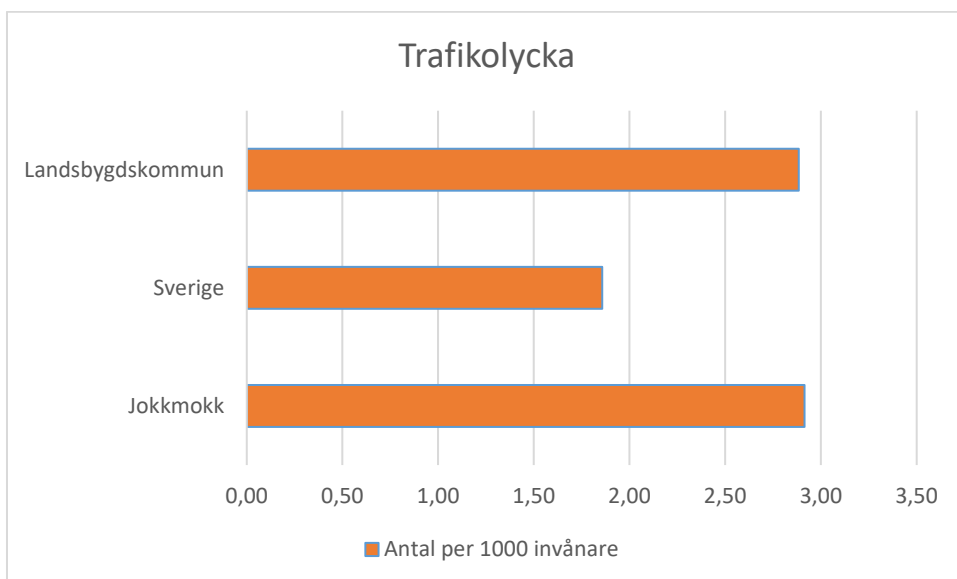
Vid en brand i en byggnad där räddningstjänsten har längre ankomsttid blir konsekvenserna värre och omfattningen större än när räddningstjänst har kortare ankomsttid, om inte några andra skadebegränsande åtgärder genomförs. Det är rimligt att anta att utbildningar och annat förebyggande arbete minskar sannolikheten för brandtillbud och troligen också konsekvenserna vid en brand. Ur risksynpunkt är det därför viktigare att en person som bor eller arbetar långt ifrån räddningstjänst får brandskyddsutbildning eller liknande än en person i tätorten. Det bör också vara mer prioriterat att bedriva tillsyn på verksamheter där räddningstjänsten har längre ankomsttid. En plan bör tas fram för att beskriva hur man ska jobba mot ett utökat stöd till de som bor och verkar långt ifrån räddningstjänsten.

Figur 5.2: Jämförelse med Sverige och landsbygdskommuner avseende brand i skog och mark

Brand i skog och mark är en olyckstyp där kommunen har en betydligt högre risk jämfört med Sverige och andra landsbygdskommuner. Sommaren 2018 då kommunen drabbades av ett flertal bränder har ger ett starkt utslag i statistiken, Jokkmokk är dock en geografiskt stor kommun med mycket skog så risken för skogsbrand är betydande. Att hantera bränder i skog och mark bör även fortsättningsvis vara ett prioriterat område för kommunens räddningstjänst.

Det bör ske en utökad utredning vid brand i byggnad och brand i skog och mark för att skapa ett bättre underlag om varför Jokkmokk har fler händelser per invånare. Händelserapporter och i vissa fall utökade olycksundersökningar är metoder och verktyg som kan nyttjas för att kartlägga omfattning, orsaker och olycksförlopp.

Figur 5.3: Jämförelse med Sverige och landsbygdskommuner avseende trafikolycka

En jämförelse med andra jämförbara kommuner visar att antalet trafikolyckor ligger ungefär på en likande nivå, men i jämförelse med riket på en högre nivå. Trafikolyckor är också en olyckstyp där personskador är relativt vanligt så kommunen bör arbeta med att minska risken för och konsekvenserna av trafikolyckor med fokus på förebyggande åtgärder.

För övriga olyckstyper så ligger Jokkmokk mycket under genomsnittet i Sverige och i jämförelse med andra landsbygdskommuner. I vissa fall har inga olyckor alls inträffat under perioden, så därför bör kommunen prioritera de ovanstående olyckstyperna.

6 Mål

De lokala målen för olycksförebyggande verksamhet och räddningstjänst i landets kommuner ska sträva mot att uppfylla de nationella målen samt MSBs nationella strategi. I lagen om skydd för olyckor (LSO) anges de nationella målen för kommunernas olycksförebyggande verksamhet och räddningstjänst i första kapitlet, 1, 3, 3a §§:

- I hela landet ska människors liv och hälsa samt egendom och miljö, beredas ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor
- Räddningstjänsten ska planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt
- Förebyggande verksamhet som kommunerna ansvarar för ska planeras, organiseras och utföras så att den effektivt bidrar till att förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra dödsfall och allvarliga skador

År 2010 antog Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) på regeringens uppdrag en nationell strategi för hur brandskyddet kan stärkas genom stöd till enskilda. Den vision som formulerades innebar att:

Ingen ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av brand

Sveriges kommuner ska i handlingsprogram för olycksförebyggande verksamhet och räddningstjänst ta fram de verksamhetsmål som bedöms nödvändiga för att nå upp till de nationella målen och MSBs nationella strategi, med utgångspunkt i den lokala riskbilden.

Jokkmokks kommun ser behov av särskilt riktade målsättningar där skyddet för de som bor och vistas behöver öka, särskilt i områden där räddningstjänsten har längre ankomsttid. Jokkmokks kommun stävar efter att reducera alla olyckor i kommunen men har i sin värdering av olycksriskerna valt att särskilt beakta olyckstyperna brand i byggnad, brand i skog och mark samt trafikolyckor.

Jokkmokk kommuns särskilda verksamhetsmål för skydd mot olyckor är att:

- Minska antalet bränder och skador till följd av bränder i bostäder
- Stärka den enskildes förmåga att förebygga och agera vid bränder
- Stärka förmågan att i samverkan med andra aktörer hantera brand i skog och mark
- Minska antalet trafikolyckor och skador till följd av trafikolyckor

Indikatorer för måluppfyllelse:

- Antal utvecklade bränder i byggnad per 1 000 invånare
- Antal personer som utbildats av kommunen i att förebygga eller hantera bränder per 1 000 invånare
- Antal trafikolyckor
- Antal sjukhusvårdade (inskrivna på sjukhus minst ett dygn) till följd av oavsiktliga skador (olyckor) per 1 000 invånare

7. Förebyggande – förmåga och verksamhet

Kommunens olycksförebyggande arbete syftar i första hand till att förebygga bränder. De effekter som den förebyggande verksamheten arbetar för att uppnå är att den enskilde ska ha ett skäligt brandskydd, samt en säker hantering av brandfarlig och explosiv vara kommunen. Huvudsyftet är att säkerställa skydd för liv och hälsa och därtill även att arbeta för att den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd.

Utgångspunkter i det förebyggande arbetet är de mål som beskrivs i kapitel 6. Andra ingångsvärden är kraven i LBE samt den nationella strategin om ett stärkt brandskydd. De verktyg som den förebyggande verksamheten använder sig av för att åstadkomma detta är:

- information och rådgivning,
- externutbildning,
- tillsyn enligt LSO och LBE,
- hanteringstillstånd för brandfarlig och explosiv vara,
- samverkan med andra organisationer samt
- rengöring (sotning) och brandskyddskontroll av fasta förbränningsanordningar.

Det förebyggande arbetet är på olika sätt fördelat i organisationen. Information och utbildning sköts i huvudsak av lokal personal, medan tillsyn, tillståndshantering och samverkan med andra myndigheter och organisationer i huvudsak ombesörjs av brandinspektörer från samverkanskommunen Bodens kommun. Räddningstjänsten deltar även i ett länsövergripande samarbete med andra kommuner för att samordna tillsyns- och tillståndprocesserna så att dessa sker likvärdigt i samarbetskommunerna på ett rättssäkert, effektivt och pedagogiskt sätt.

7.1 Tillsyn

Räddningstjänsten ansvarar för Jokkmokks kommuns tillsyn av den enskildes skyldigheter enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Kommunen har avtal med Bodens kommun för utförande av dessa tjänster.

Myndighetsbeslut får fattas av räddningschef samt medarbetare med delegation att utföra detta inom den förebyggande verksamheten där tillsynen är sorterad. Kommunen ställer höga krav på att de som arbetar som tillsynsförrättare har kompetens kring byggnadstekniskt och organisatoriskt brandskydd, farlig verksamhet och relevant lagstiftning för att denne ska kunna motivera och förklara upptäckta brister och beslut på ett tydligt och pedagogiskt sätt för den enskilde som blir föremål för en tillsyn.

Tillsynen är ett viktigt verktyg för att åstadkomma ett skäligt brandskydd och för att säkerställa att de verksamheter som klassas som farlig verksamhet har en tillräcklig förmåga att göra effektiva inledande åtgärder när det inträffar en olycka eller ett tillbud vid anläggningen. Tillsynen av den enskildes brandskydd syftar till att kontrollera att byggnader och anläggningar lever upp till kraven i regelverken, både avseende byggnadstekniskt brandskydd och organisatoriskt brandskydd.

Verktyget tillsyn ska framförallt användas för att säkerställa brandskyddet på sådana byggnader och anläggningar där en eventuell brand kan få stora konsekvenser avseende människors liv, hälsa, egendom och miljö. Planering av tillsynsverksamheten sker årligen i räddningstjänstens tillsynsplan och har sin utgångspunkt i de verksamheter som beskrivs som prioriterade i tillsynsföreskriften och omfattas av ett eller flera av följande kriterier:

Hög frekvens av bränder eller tillbud.

- En brand eller annan olycka kan medföra stor risk för många människors liv och hälsa.
- En brand kan innebära stora ekonomiska kostnader.
- En brand eller annan olycka kan innebära stora skador på miljön.
- En brand kan innebära allvarliga skador på kulturhistoriska värden.

Utöver de byggnader och anläggningar som återfinns i bilagan till MSBs föreskrifter ska tillsyn göras där stora risker föreligger, erfarenheter från både nationell och lokal nivå bör ligga till grund för urval. Industrier är ett exempel på objekt som behöver bedömas utifrån den verksamhet som bedrivs och vilka konsekvenser en brand eller annan olycka i den aktuella byggnaden eller anläggningen skulle kunna medföra.

Tillsyn av anläggningar som beslutats omfattas av skyldigheterna i LSO 2 kap. 4 § ska genomföras minst vart tredje år. Hur ofta tillsyn av den enskildes skyldigheter ska genomföras ska bero på typen av objekt och erfarenhet från tidigare tillsyn. Erfarenheter från räddningsinsatser är också ett viktigt urvalskriterium för tillsyn och det ska läggas ett särskilt fokus på att få denna erfarenhetsåterföring mellan den operativa verksamheten och den förebyggande för att öka skyddet i kommunen.

7.2 Stöd till den enskilde

Den enskilde har enligt lagen om skydd mot olyckor ett eget ansvar för att skydda sitt liv, sin egendom och att inte orsaka olyckor. I första hand är det den enskildes skyldighet att själv vidta och bekosta åtgärder för att förhindra och begränsa olyckor. Först när en olycka inträffat eller när det finns en överhängande fara för en olycka, och den enskilde själv eller genom att anlita någon annan inte kan klara av situationen är det samhällets skyldighet att ingripa.

Intentionen i lagstiftningen är att den enskilde själv utifrån sina förutsättningar ska hantera sina risker och sin handlingsberedskap. Kommunens skyldighet är att stödja och underlätta för den enskilde att själv hantera sina risker och upprätthålla sin handlingsberedskap. Detta görs genom att informera och utbilda i såväl förebyggande som skadeavhjälpande åtgärder samt att medvetandegöra om dessa risker.

Räddningstjänsten genomför information och rådgivning riktad till den enskilde. Information och rådgivning ges bland annat genom:

- Annonsering
- Öppet hus
- Information på hemsida
- Riktad utbildning och information till särskilda bostadsområden eller till specifika målgrupper
- Skolinformation
- Deltagande i olika evenemang, mässor mm
- Sociala medier

Räddningstjänsten genomför extern utbildning riktad till kommunens förvaltningar, privata företag och enskilda. Syftet med utbildningarna är att öka kunskapen om brandskydd och därigenom

underlätta för kommunala förvaltningar och privata företag att bedriva ett fungerande systematiskt brandskyddsarbete.

7.3 Rengöring och brandskyddskontroll

Räddningstjänsten, på uppdrag av Kommunstyrelsen, ansvarar för sotning (rengöring av fasta förbränningsanordningar) och att dessa kontrolleras ur brandskyddssynpunkt (brandskyddskontroll).

Frister för brandskyddskontroll och vilken utbildning som krävs för att ha behörighet att utföra dessa har beslutats och meddelats genom MSBFS 2014:6. Frister för sotning och andra frågor som tillhör området beslutas av kommunen i enlighet med rekommendation av MSB. Räddningstjänsten har avtal med entreprenör som utför sotning och brandskyddskontroll. Aktuellt avtal löper till 2023-08-31. Räddningstjänsten ska årligen följa upp att sotning och brandskyddskontroll sker i enlighet med de beslutade fristerna.

Kommunen får medge fastighetsägare att själv utföra sotning på sin egen fastighet, under förutsättning att sotning sker på ett, ur brandskyddssynpunkt, betryggande sätt. Brandskyddskontroll får dock endast genomföras av behörig kontrollant, exempelvis skorstensfejarmästare. Räddningstjänsten strävar efter att underlätta egensotning för den enskilde genom att på sin hemsida ge information och vägledning. Ansökan för egensotning görs via kommunens hemsida.

7.4 Övriga förebyggande åtgärder

Räddningstjänsten arbetar för att Jokkmokk ska vara en säker och trygg kommun, genom samarbete och samverkan med ett flertal förvaltningar, organisationer och myndigheter både lokalt, regionalt och nationellt. Samverkan sker i ett flertal olika forum, exempelvis kontinuerliga möten med andra förvaltningar, deltagande i konferenser och dialog med medborgare. Räddningstjänsten är remissinstans till andra delar inom kommunen och externa parter, främst:

- Samhällsbyggaravdelningen gällande plan- och byggprocess.
- Alkoholhandläggare gällande serveringstillstånd.
- Polismyndigheten gällande hotelltillstånd, offentlig tillställning och begagnande av offentlig plats samt sakkunnighetsutlåtanden beträffande brand- och rökspridning efter inträffade bränder.
- Länsstyrelsen gällande Seveso och miljöfarlig verksamhet.

Räddningstjänsten samverkar regelbundet inom andra områden, exempelvis:

- Kommunens säkerhetssamordnare gällande trygghet, kris och höjd beredskap.
- Socialförvaltningen gällande trygghetsfrågor och brandskydd hos riskgrupper.
- Samhällsbyggaravdelningen gällande plan- och byggprocess.

Räddningstjänsten är tillsyns- och tillståndsmyndighet enligt Lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor. Vid tillståndsansökan genomförs en granskning i syfte att säkerställa att de krav som ställs i lagen och dess föreskrifter uppfylls. Detta kontrolleras även vid tillsyn. Tillsyn enligt LBE kan genomföras mot den som hanterar brandfarlig eller explosiv vara.

Av Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor 2 kap 7§ framgår att en länsstyrelse och en kommun får meddela föreskrifter om förbud helt eller delvis mot eldning utomhus samt om liknande förebyggande åtgärder mot brand. Kommunen eller Länsstyrelsen beslutar om eldningsförbud när risken för gräs- eller skogsbrand är stor. Vid hög gräs- eller skogsbrandrisk sker ett samråd mellan räddningstjänsten, närliggande kommuner och Länsstyrelsen innan beslut om eldningsförbud eller avrådan fattas.

8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

Detta kapitel beskriver hur Jokkmokks räddningstjänst operativa verksamhet är ordnad och vilken förmåga som finns.

8.1 Övergripande

Då den enskilde drabbas av en olycka som denne inte kan hantera på egen hand har räddningstjänsten beredskap och förmåga att hjälpa den enskilde med denna hantering. Verksamheten är organiserad för att hantera de risker som redovisas i kapitel 4.

Räddningstjänsten är inte dimensionerad för att på egen hand kunna hantera allt som kan inträffa. Många större eller komplicerade händelser kräver samverkan med andra räddningstjänster, organisationer och myndigheter för att helt kunna hanteras. Räddningstjänstens räddningsstyrkor utgår från brandstationer med beredskap i Jokkmokk, Porjus och Vuollerim samt räddningsvårn utan beredskap i Kåbdalis och Kvikkjokk. Ledningsresurserna kan utgå från Boden/Luleå alternativt Gällivare.

Räddningsstyrkornas placering och beredskapsform redovisas i figur 8.1.

Figur 8.1 Karta över brandstationers placering, gul innebär RIB-station, röd innebär brandvårn.

8.1.1 Jokkmokks kommuns förmåga och verksamhet

I Jokkmokks tätort finns dygnet runt räddningspersonal i beredskap (RIB) bestående av ett befäl och fyra brandmän som är beredda att inom 5 minuter från att larmet går rycka ut till en olycksplats (anspänningstid). I Porjus finns dygnet runt räddningspersonal i beredskap bestående av två brandmän. I Vuollerim finns dygnet runt räddningspersonal i beredskap bestående av ett befäl och två brandmän. I Porjus och Vuollerim tillämpas fri inryckning vid prioriterade larm, t.ex. bränder och trafikolyckor, vilket innebär att tillgänglig personal utöver beredskapsstyrkan också kan respondera vid larm.

Räddningsvårn finns i Kåbdalis och Kvikkjokk. Vid räddningsvårnen finns ingen personal i beredskap utan bemanningen utgörs av frivilliga som responderar utifrån möjligheter att delta i räddningsinsatser.

Jokkmokks Räddningstjänst har följande egna specialresurser:

- Höjdfordon
- Tankfordon
- Motorsprutor
- Oljeskyddsresurs för strömmande vatten
- Terränggående fordon
- Rötskydd
- Båtresurser
- Arbetsordning av spårområde

Se tabell 8.1 för normal bemanning, anspänningstider och specialkompetenser samt specialresurser.

Räddningstjänstens operativa resurser är anpassade för att åstadkomma den förmåga som beskrivs under kapitel 8.2. Det innebär en operativ organisation som har en grundläggande bemanning och placering enligt tabell 8.1 nedan. Ledningsresurser beskrivs i kapitel 8.3.

Tillgång till insatsledare finns genom avtal med Bodens kommun. Insatsledare (IL) med 90 sekunders anspänningstid som har beredskap i hemmet larmas då det finns ett utökat behov av kvalificerad ledning. IL finns även att tillgå från Gällivare och Kiruna inom Räddningssamverkan Nord.

Geografisk utgångspunkt	Personella resurser (befäl+brandmän)	Anspänningstid	Specialresurser
Jokkmokk	1+4	5 minuter	Höjdfordon 32m Större båt Tankbil Bandvagnar Terrängfordon
Vuollerim	1+2*	5 minuter	Tankbil Terrängfordon
Porjus	0+2*	5 minuter	
Kåbdalis	Värn	Ingen beredskap	
Kvikkjokk	Värn	Ingen beredskap	
Boden/Luleå Gällivare/Kiruna	1 insatsledare 1 insatsledare	90 sekunder på radio Beredskap utanför ordinarie arbetstid	Ledningsfordon
Räddningssamverkan Nord	1 regional insatsledare	90 sekunder på radio Beredskap/jour utanför ordinarie arbetstid	
Räddningssamverkan Nord	1 vakthavande räddningschef	Tillgänglig via telefon/radio 60 min inställelsetid till ledningsplats Beredskap utanför ordinarie arbetstid	

Tabell 8.1: Bemanning. * Fri inryckning tillämpas vid prioriterade händelser, t.ex. bränder och trafikolyckor vilket innebär att det faktiska antalet kan vara högre.

Kompetens

Räddningstjänsten i Jokkmokk vill ha hög kompetens för verksamhetens brandmän och befäl och följande kompetensnivåer för funktioner inom räddningstjänsten ska eftersträvas.

Räddningschef: Brandingenjörsexamen med påbyggnadsutbildning i räddningstjänst för brandingenjörer (RUB) eller motsvarande högre utbildning och kompetens inom räddningstjänst.

Räddningsvärnen består av frivillig personal utan formell kompetens. De genomför övning och utbildning som är anpassat för deras förmåga.

Räddningspersonal i beredskap (RIB): MSBs utbildning i räddningsinsats, grundutbildning för räddningspersonal i beredskap (GRIB) eller genomgått utbildningen Brandman Deltid enligt Statens Räddningsverks äldre utbildningssystem.

Gruppledare: ledningskurs Gruppledare.

Styrkeledare: MSBs kurs Räddningsledare A eller ledningskurs Styrkeledare.

Insatsledare: MSBs kurs Räddningsledning B, Brandingenjörutbildning med RUB eller ledningskurs Insatsledare.

Regional insatsledare: MSBs kurs Räddningsledning B, Brandingenjörutbildning med RUB eller ledningskurs Regional insatsledare.

Vakthavande befäl: MSBs kurs Räddningsledning B, Brandingenjörutbildning med RUB eller ledningskurs Vakthavande befäl.

Räddningschef i beredskap: Brandingenjörutbildning med RUB eller MSBs kurs Räddningsledning B alternativt ledningskurs Vakthavande räddningschef.

Övningsverksamhet

Regelbunden utbildningsverksamhet och övningar är viktiga delar i att bibehålla och öka kompetensen hos räddningstjänstens personal. Förmåga över tid upprätthålls genom planerad kontinuerlig övningsverksamhet. Inriktningen på övningarna styrs av kommunens riskbild, individuella behov och de formella krav som finns i Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Övningarnas genomförande och deltagande personal dokumenteras. Övningsverksamheten följs kontinuerligt upp för att tillse att all personal besitter nödvändig kompetens.

8.1.2 Tillgång till resurser i samarbete med andra kommuner

Inom Norrbotten tillämpas gränslös räddningstjänst, vilket innebär att alltid närmaste räddningsresurs larmas vid en olycka men också att ge stöd till varandra med räddningsresurser vid större och mer komplicerade händelser.

Genom samverkansavtal samt via MSB och Bodens kommun har räddningstjänsten även tillgång till externa resurser:

- Kem- och saneringsresurser, regionala som nationella
- Högre ledningsförmåga
- Skogsbrandsresurser, nationella
- Översvämningsskydd, nationella
- Helikoptrar för skogsbrandsläckning, genom MSB
- Skopande flygplan för skogsbrandbekämpning, genom MSB

- Skogsbrandflyg, genom Länsstyrelsen men hanteras av RC Nord

Jokkmokks kommun har inte överlåtit till någon annan att vidta inledande begränsade åtgärder.

Alarmering av räddningsorganen

Kommunen har avtal med SOS Alarm AB som i första hand genom SOS Luleå larmar ut räddningsresurser. När samtal inkommer larmar SOS ut räddningsstyrkor enligt larmplan, beslutad av räddningschefen utifrån konceptet Dynamisk Resurs Hantering (DRH), vilket innebär att närmaste enhet med begärd förmåga larmas.

Vid avbrott eller störningar i telenäten då det inte går att nå nödnumret 112 har allmänheten möjlighet att larma kommunen genom att bege sig till någon av brandstationerna i Jokkmokk, Vuollerim, Porjus, Kvikkjokk och Kåbdalis. Från dessa platser kan även övriga räddningsresurser i kommunen samt övriga blåljusorganisationer larmas. Information om eventuellt övriga platser meddelas via "Viktigt meddelande till allmänheten".

Varning och information till allmänheten

I händelse av allvarliga olyckor ska de som bor eller vistas i kommunen kunna varnas och informeras. Räddningstjänsten kan via radio, TV och SMS sända "Viktigt meddelande till allmänheten", VMA.

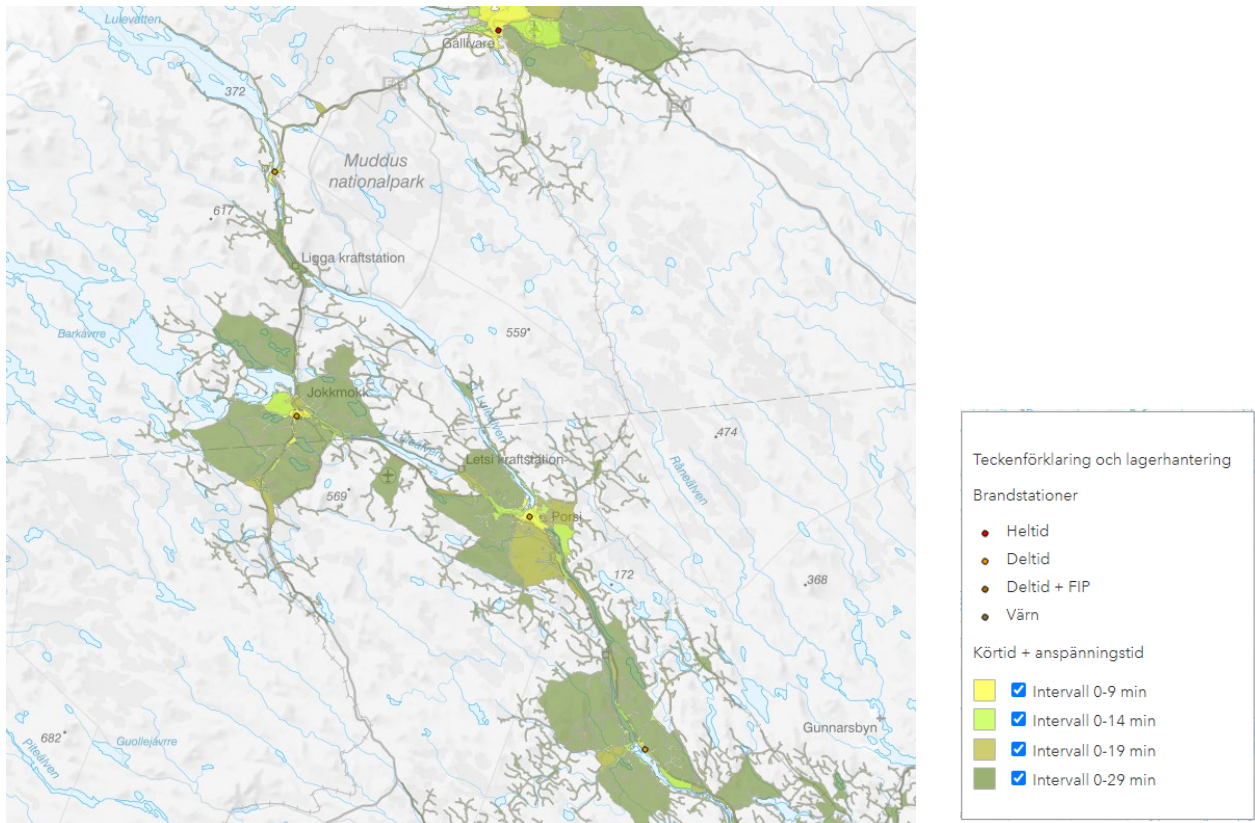
Det finns två nivåer på meddelanden: varning och information. Varningsmeddelande sänds genast när det är omedelbar risk för skada på liv, hälsa, egendom eller i miljön. Varningsmeddelandet kan, om räddningsledaren så beslutar, föregås av signalen "Viktigt meddelande" som sänds med ljudgivare (tyfoner) i flera tätorter och även via sms.

Informationsmeddelande sänds utan krav på omedelbarhet, och föregås inte av "Viktigt meddelande"-signalen. Vid behov startas "Viktigt meddelande"-signalen från brandstationen i Jokkmokk eller från SOS-central på order av räddningschef eller räddningsledare. Förteckning över ljudgivare finns på Räddningstjänsten. De radio- och TV-företag som är aktörer i VMA-systemet är Sveriges Radios FM-kanaler, Sveriges Television, Sveriges Utbildningsradio, TV4, Kanal 5 samt Kanal 9.

Responstid

Tid från att larmet inkommer till SOS 112 till att första kommunala räddningsresurs når fram till olyckan är summan av handläggningstiden hos SOS, anspänningstid och körtid för räddningstjänstens resurser. Denna tid kallas responstid.

Räddningstjänsten i Jokkmokk kommun hade 2018–2020 en responstid på 22,63 minuter (median) för samtliga händelsetyper och 17,53 minuter för brand i byggnad, trafikolycka samt drunkning.

Figur 8.2 Responstider i Jokkmokks kommun

Brandvattenförsörjning

Gatukontoret ansvarar för kommunens vattenledningsnät inklusive brandvattenförsörjningen.

Inom Jokkmokks kommun finns det i nuläget två brandvattenstrategier. Dels ett utbyggt brandpostnät inom vissa områden där avståndet mellan brandposter är maximalt 150 meter, dels alternativ brandvattenförsörjning där tankbilar bygger upp brandvattenförsörjning med skytteltrafik. Där denna strategi används bör tillgång till brandposter med högre kapacitet finnas .

Kommunen har som ambition att upprätta en brandvattenplan som närmare beskriver brandvattenförsörjningen.

Per olyckstyp 8.2

Av kapitel 4 framgår vilka vanligt förekommande olyckor som räddningstjänsten har att hantera. I hanteringen av en olycka är en viktig utgångspunkt vilken övergripande effekt som ska uppnås genom hanteringen. För att uppnå dessa effekter behöver uppgifter genomföras i syfte att ha positiv effekt på händelseförloppet – så kallade nyckeluppgifter. Av dessa nyckeluppgifter är vissa sådana som är viktiga för att omedelbart begränsa det fortsatta olycksförloppet direkt i samband med att räddningstjänstens första enheter anländer till olycksplatsen. Andra nyckeluppgifter är centrala för att bryta hela skadeförloppet. Nedan redovisas per olyckstyp vilka övergripande effekter som ska uppnås samt vilka nyckeluppgifter som är centrala i hanteringen. Detta avser vad som behöver uppnås totalt sett för varje olycka för att hanteringen av olyckan ska kunna bedömas vara klar ur

räddningstjänstens perspektiv. För att helt hantera en olycka och nå dessa effekter kan det behövas flera olika styrkor, specialresurser och ledningsresurser.

Brand i byggnad 8.2.1

Samtliga stationer har utrustning och förmåga för utvändig livräddning via stege upp till 11 meter samt utvändig brandsläckning med vatten, släckgranat, handbrandsläckare samt dimspik. Förmåga invändig livräddning och invändig brandsläckning genom rökdykning finns alltid på stationen i Jokkmokk. Det ska också finnas utbildade rökdykare i Porjus och Vuollerim så att invändig brandsläckning kan genomföras då rätt numerär är uppnådd alternativt kunna utgöra avlösning till styrkan från Jokkmokk.

Stationen i Jokkmokk har egen förmåga för utvändig livräddning och arbete via plattform upp till 23 meter med höjdfordon.

På stationen i Jokkmokk och Vuollerim finns tankeenheter med 10 m³ vatten.

För att räddningstjänsten skall kunna genomföra avancerad rökdykning måste stationer som har rökdykarkompetens samarbeta eller förstärkas från andra kommuner. Detta sker vid exempelvis brand i industri, underjordsanläggning, skolor, restauranger, vårdanläggningar eller andra stora komplexa byggnader.

Vid brand i ladugård med många djur som skall utrymmas måste flertalet stationer samverka och insatsen ses som mycket riskfyllt och komplicerad.

Effekter som ska uppnås vid brand i byggnad:

- Alla personer ska kunna utrymmas ur byggnaden.
- Ingen brandspridning ska ske från objektet, utrymmet, brandcellen eller byggnaden där branden startade.
- Släckning av brand.
- Påverkan på liv, hälsa, miljö och egendom ska minimeras

Nyckeluppgifter för att uppnå angivna effekter ovan:

- Söka efter och rädda personer i tät brandrök.
- Genomföra utvändig eller invändig släckinsats för att bekämpa brand.
- Genomföra utvändig eller invändig släckinsats för att begränsa spridning av brand.
- Säker vattentillgång ska anordnas.
- Assistera utrymning av personer ur brinnande byggnad utvändigt via fönster eller balkong till 11 meter med stegutrustning.
- Assistera utrymning av personer ur brinnande byggnader med hjälp av höjdfordon upp till 23 meter
- Snabbt kunna bilda sig en uppfattning om brandens omfattning.
- Förhindra spridning av kontaminerat släckvatten.
- Förhindra att liv, hälsa, miljö eller egendom påverkas av spridning av brandrök.

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4
			Brandgasventilering på tak upp till 28 meter via höjdfordon
		Invändig släckning	Invändig släckning
		Invändig livräddning	Invändig livräddning
	Utvändig livräddning < 11 meter	Utvändig livräddning < 11 meter	Utvändig livräddning < 11 meter
Utvändig släckning	Utvändig släckning	Utvändig släckning	Utvändig släckning

Station	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4
Jokkmokk				
Vuollerim			*	
Porjus			*	
Kåbdalis				
Kvikkjokk				

**Kan ej genomföras med grundbemanning men då rätt numerär är uppnådd*

Brand utomhus 8.2.2

Denna olyckstyp omfattar många olika typer av händelser gräs och skogsbränder, fordonsbränder, brand i container mm.

Samtliga stationer har förmåga att på ett effektivt sätt kunna lokalisera branden och skapa sig en lägesbild och prognos av branden.

Samtliga styrkor har också förmåga att släcka en mindre brand, hur stora och hur snabbt en brand kan släckas beror på yttre omständigheter.

Jokkmokk kan hantera något större bränder själva och har tankbil samt motorsprutor samt att det är säkerställt med en viss bemanning.

Effekter som ska uppnås vid brand utomhus:

- Brandens utbredning ska lokaliseras så snabbt som möjligt.
- När branden är lokaliserad ska branden släckas på ett effektivt sätt utifrån lokala förhållanden. Vid behov ska allmänhetens utrymmas.
- Markägaren ska informeras om ansvaret och efterföljande åtgärder.

Nyckeluppgifter för att uppnå angivna effekter ovan:

- Skapa korrekt och uppdaterad lägesbild och prognos kring storleken och intensitet av branden
- Begränsa och släcka mindre bränder i upplag, fordon, skog och mark
- Begränsa och släcka bränder i upplag, skog och mark där ej flera samtidiga släckinsatser krävs
- Släcka bränder, som kräver flera samtidiga släckåtgärder
- Brandvattenförsörjning från tankbil, vattendrag, brandpost
- Markägare och drabbad informeras

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4
			Skapa korrekt och uppdaterad lägesbild och prognos kring storleken och intensitet av branden
		Begränsa och släcka bränder i upplag, skog och mark där ej flera samtidiga släckinsatser krävs	Begränsa och släcka bränder i upplag, skog och mark där ej flera samtidiga släckinsatser krävs
	Brandvattenförsörjning från tankbil, vattendrag eller brandpost	Brandvattenförsörjning från tankbil, vattendrag eller brandpost	Brandvattenförsörjning från tankbil, vattendrag eller brandpost
Begränsa och släcka mindre bränder i upplag, fordon, skog och mark	Begränsa och släcka mindre bränder i upplag, fordon, skog och mark	Begränsa och släcka mindre bränder i upplag, fordon, skog och mark	Begränsa och släcka mindre bränder i upplag, fordon, skog och mark

**Kräver att flera stationer samverkar*

Station	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4
Jokkmokk				
Vuollerim				
Porjus				
Kåbdalis				
Kvikkjokk				

Trafikolycka 8.2.3

Samtliga stationer har förmåga att assistera i losstagning och trafikolyckor på en grundläggande nivå där drabbade inte siter fast i fordonet.

På samtliga stationer finns tillgång till losstagningsutrustning. Det som skiljer stationernas förmåga är möjligheten till utbildning och övning. På stationerna i Jokkmokk, Vuollerim och Porjus finns tillgång till buffertfordon.

Effekter som ska uppnås vid trafikolyckor:

- Skadeplatsen ska vara säker och skyddad mot brand och olycka
- Skadade och inblandade ska kunna sättas i säkerhet och avtransporteras mot sjukhus
- Utsläpp av farliga ämnen ska inte påverka miljön.

Nyckeluppgifter för att uppnå angivna effekter ovan:

- Säkra olycksplatsen, genom avspärrning och släckning av brand samt omhändertagande av avfall.
- Utföra losstagning, låg, medel och hög
- Utföra två samtidiga losstagningar
- Säkra olycksplatsen på järnväg

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4
			Utföra losstagnning, Hög och tunga fordon***
			Säkra olycksplatsen på järnväg
		Utföra losstagnning, Medel**	Utföra losstagnning, Medel**
	Utföra losstagnning, Låg*	Utföra losstagnning, Låg*	Utföra losstagnning, Låg*
Säkra olycksplatsen, genom avspärrning och släckning av brand samt omhändertagande av avfall.	Säkra olycksplatsen, genom avspärrning och släckning av brand samt omhändertagande av avfall.	Säkra olycksplatsen, genom avspärrning och släckning av brand samt omhändertagande av avfall.	Säkra olycksplatsen, genom avspärrning och släckning av brand samt omhändertagande av avfall.

* Losstagnning låg - förmåga losstagnning med enklare verktyg för att kapa, klippa och bända.
** Losstagnning, Medel - förmåga till losstagnning med verktyg för att klippa, bända, trycka etc. vid trafikolycka med personbilar eller liknande fordon.
*** Losstagnning, Hög och tunga fordon - förmåga losstagnning med verktyg för att kunna klippa, bända och trycka vid t.ex. trafikolycka med lastbilar eller andra tyngre fordon.
**** Kan kräva att flera stationer samverkar

Station	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4
Jokkmokk				
Vuollerim				
Porjus				
Kåbdalis				
Kvikkjokk				

*Kan ej genomföras med grundbemanning men då rätt numerär är uppnådd

Olycka med farliga ämnen 8.2.4

På samtliga stationer så är grundförmågan att genomföra avspärrning och akut omhändertagande av personer som drabbats av farliga ämnen. Förmåga att genomföra livräddande insats i klädd brandskyddsdräkt finns i Jokkmokk.

Kommunen har även utökade resurser för att omhänderta oljespill i både strömmande och lugnt vatten. Delvis genom ett samarbete med vattenkraftverksbolagen, resursen finns i Jokkmokk.

Effekter som ska uppnås vid olycka med farliga ämnen:

- Alla personer ska kunna utrymmas ur hus eller fordon.
- Ingen spridning av det farliga ämnet ska ske från platsen där utsläppet började.
- Ingen ska ta skada av farliga ämnen, personal på plats eller medborgare.
- Ämnet ska oskadliggöras.
- Påverkan på liv, hälsa, miljö och egendom ska minimeras.
- Alla ska kunna vara informerade om en eventuellt överhängande fara

Nyckeluppgifter för att uppnå angivna effekter ovan:

- Identifiering/indikering av farligt ämne

- Livräddning i en miljö med farligt ämne
- Avspärrning/evakuering av område

Genomföra utvändig eller invändig insats för att:

- Tät
- Valla in
- Samla upp
- Pumpa
- Täcka över
- Tvätta ner
- Länsa

Oskadliggöra eller begränsa spridning av farligt ämne:

- Sanering av personal och drabbade
- Snabbt kunna bilda sig en uppfattning om olyckans omfattning
- Alarmering och varning av allmänheten (exempelvis VMA)

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4	Nivå 5
				Genomföra kemdykarinsats
				Indikera brandfarliga och vanligt förekommande giftiga ämnen.
			Utföra insats vid utsläpp av miljöfarligt ämne i vatten	Utföra insats vid utsläpp av miljöfarligt ämne i vatten
			Släcka spillbrand.	Släcka spillbrand.
		Genomföra insats vid utsläpp av farligt ämne i kontaminerat område, tex livräddning, egendomsskydd eller miljöräddning (ej kemdykning)	Genomföra insats vid utsläpp av farligt ämne i kontaminerat område, tex livräddning, egendomsskydd eller miljöräddning (ej kemdykning)	Genomföra insats vid utsläpp av farligt ämne i kontaminerat område, tex livräddning, egendomsskydd eller miljöräddning (ej kemdykning)
	Utföra enklare personsanering	Utföra enklare personsanering	Utföra enklare personsanering	Utföra enklare personsanering
	Utföra släckinsats mot mindre mängd brandfarlig vara	Utföra släckinsats mot mindre mängd brandfarlig vara	Utföra släckinsats mot mindre mängd brandfarlig vara	Utföra släckinsats mot mindre mängd brandfarlig vara
	Sanera eller omhänderta mindre utsläpp	Sanera eller omhänderta mindre utsläpp	Sanera eller omhänderta mindre utsläpp	Sanera eller omhänderta mindre utsläpp
Utrymma och spärra av	Utrymma och spärra av	Utrymma och spärra av	Utrymma och spärra av	Utrymma och spärra av

Station	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4	Nivå 5
Jokkmokk					
Vuollerim					
Porjus					
Kåbdalis					
Kvikkjokk					

Naturolycka 8.2.5

Samtliga stationer har förmåga att hantera genomföra livräddande insatser i ras och skred.

Samtliga stationer har förmåga att med hjälp av motorsåg röja vägar från nerfallna träd.

Vissa stationer har utrustning för att hantera översvämningar med hjälp av motorsprutor och andra hjälpmedel pumpa undan vatten vid en räddningsinsats.

Effekter som ska uppnås vid naturolycka:

- Alla personer ska kunna utrymmas ur hus eller fordon.
- Alla ska kunna vara informerade om en eventuellt överhängande fara.
- Fastklämda eller nödställda personer ska kunna räddas.
- Avspärrning/utrymning av större drabbat område.
- Samhällsviktiga verksamheter ska skyddas från effekter av naturolyckor.

Nyckeluppgifter för att uppnå angivna effekter ovan:

- Livräddning i en svår miljö (översvämmat, nedfallna träd, ras/skred).
- Avspärrning/evakuering av område.
- Sågning/röjning av nedfallna träd.
- Uppbyggnad av översvämningsbarriärer.
- Snabbt kunna bilda sig en uppfattning om olyckans omfattning.
- Kännedom om väderlek och vädervarningar.
- Information till allmänheten om var drabbade och farliga områden finns.
- Stabilisering av utsatta byggnader/byggnadselement.

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
		Livrädda vid ras och skred, avancerade insatser*
	Begränsa skador vid översvämningar	Begränsa skador vid översvämningar
Röja nerfallna träd från väg	Röja nerfallna träd från väg	Röja nerfallna träd från väg
Livrädda vid ras och skred, mindre insatser	Livrädda vid ras och skred, mindre insatser	Livrädda vid ras och skred, mindre insatser
Utrymma och spärra av	Utrymma och spärra av	Utrymma och spärra av

**Kräver att flera stationer samverkar*

Station	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Jokkmokk			
Vuollerim			
Porjus			
Kåbdalis			
Kvikkjokk			

Drunkning 8.2.6

Jokkmokk, Vuollerim och Porjus har förmåga att med båt och eller hansabräda genomföra en livräddande insats året om med ytlivräddare.

I Jokkmokk finns en större båt som är mer lämpade för transport i älven och större vattendrag medan på de andra stationerna finns mindre och mer lätthanterade båtar vilket gör det lättare att sjösätta även vid mindre sjöar.

Effekter som ska uppnås vid drunkning:

- Alla nödställda personer i vatten eller 1 meter under vattenytan ska kunna räddas.
- Räddningstjänst ska ha fått tillträde till platsen med den nödstälde.
- Nödställd person ska snabbt kunna lokaliseras av personal vid strandkant eller i båt.

Nyckeluppgifter för att uppnå angivna effekter ovan:

- Snabb sök- och räddningsteknik.
- Snabbt tillträde till badplatser.
- Snabbt isättande av båt/ytlivräddare.
- Snabbt kunna bilda sig en uppfattning om olyckans omfattning.
- God kännedom om väderlek och vädervarningar.
- God kännedom om kommunens vattendrag (sjöar, åar etc.)

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4
				Utföra vattenlivräddning i strömmande vatten
			Utföra vatten- och islivräddning, med ytlivräddare och hansabräda	Utföra vatten- och islivräddning, med ytlivräddare och hansabräda
		Utföra vattenlivräddning med båt	Utföra vattenlivräddning med båt	Utföra vattenlivräddning med båt
	Utföra livräddande insats med kastlina eller livboj	Utföra livräddande insats med kastlina eller livboj	Utföra livräddande insats med kastlina eller livboj	Utföra livräddande insats med kastlina eller livboj
Station	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4
Jokkmokk				
Vuollerim			*	
Porjus			*	
Kåbdalis				
Kvikkjokk				

*Kan ej genomföras med grundbemanning men då rätt numerär är uppnådd

8.3 Ledning i räddningstjänsten

De resurser som finns inom den kommunala räddningstjänsten och som är ämnade att direkt respondera och hantera räddningsinsatser ingår i dess räddningstjänstverksamhet. Med resurser avses i det här fallet människor, teknik och materiella resurser. En räddningstjänstverksamhet är ständigt pågående och uppstår inte bara när det genomförs räddningsinsatser, utan innefattar även dess beredskap, det vill säga förmågan att hålla en viss beredskap för tänkbara händelseutvecklingar och potentiella olyckor.

Det krävs en ständig tillgång till ett räddningsledningssystem med syfte att säkerställa att denna räddningstjänstverksamhet hela tiden är ändamålsenligt ordnad, i syfte att ständigt kunna inleda och genomföra räddningsinsatser samt anpassa beredskapen mot den rådande riskbilden. Ledning av räddningstjänstverksamheten är en viktig del av förmågan för att genomföra effektiva insatser, framför allt när flera samtidiga insatser eller omfattande insatser ska hanteras.

Ledningen av räddningstjänstverksamheten i Jokkmokks kommun sker genom ett gemensamt upprättat räddningsledningssystem, Räddningssamverkan Nord (Räddsam Nord), som innefattar 19 kommuner med ca 475 000 invånare i både Norr- och Västerbotten.

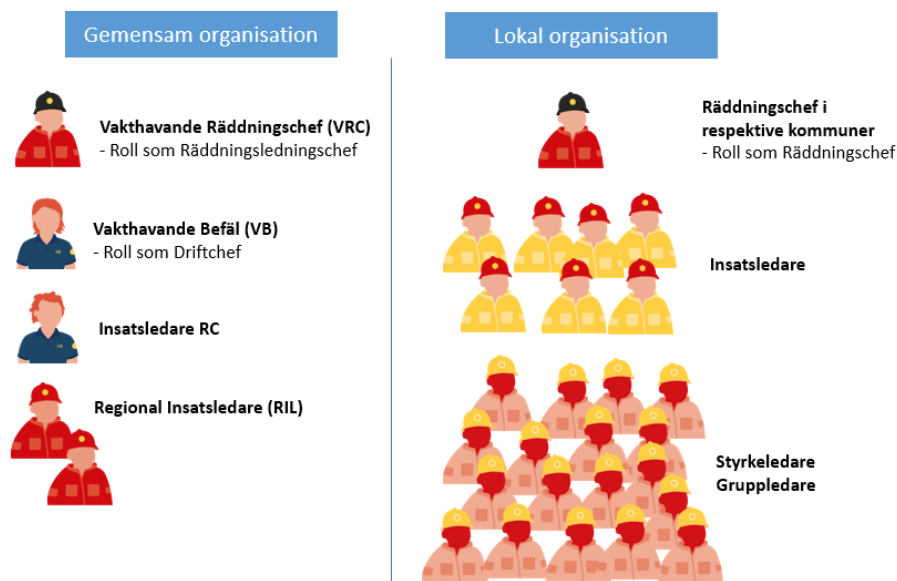
De kommuner som ingår i räddningsledningssystemet är Kiruna, Gällivare, Pajala, Övertorneå, Haparanda, Kalix, Jokkmokk, Boden, Överkalix, Älvsbyn, Luleå, Piteå, Skellefteå, Vindeln, Robertsfors, Umeå, Vännäs, Bjurholm och Nordmaling i Västerbottens län. På nedanstående kartbild visas räddningsledningssystemets geografiska täckning.

Figur 8.4: Räddningstjänstledningssystemet Räddsam Nord.

Ett räddningsledningssystem innefattar allt från förhållningssätt och organisation till de grundläggande principerna för hur arbetet ska bedrivas; systemet ska definiera befattningar, fördelning av befogenheter, grunderna för ledarskap samt principer för utförandet av uppdraget och tekniska system. Räddningsledningssystemet är sammanfattningsvis en del av räddningstjänstverksamheten med syfte att uppnå inriktning och samordning för samtliga räddningsinsatser inom det definierade geografiska området för räddningsledningssystemet.

I räddningsledningssystemet ingår det att styra samtliga organisatorers personella och materiella resurser i de berörda räddningstjänstverksamheterna. Vilka ramar räddningsledningssystemet har att utgå ifrån framgår av dokumentet principer för beredskapshållning.

Figur 8.5: Beskrivning av vilka ledningsfunktioner och dess roller som organiseras gemensamt respektive lokalt i räddningsledningssystemet. OBS! Figuren återger inte exakt antal personer i olika funktioner.

En ledningsfunktion innebär att lämpliga individer har utsetts till en funktion för att säkerställa att räddningsledningssystemet efter behov och över tid kan bemanna olika roller. Ledningsfunktioner, eller rättare sagt individerna i ledningsfunktionerna, förväntas kunna verka i ett antal roller, ofta samtidigt men ibland bara en åt gången. Ett exempel är att ledningsfunktionen vaktstående befäl förväntas verka i rollen som driftchef (bemannas över tid), men funktionen kan även behöva verka i andra roller, som exempelvis händelsevärdering, insatsuppföljning och räddningsledare (bemannas vid behov).

Övergripande ledning

Med övergripande ledning avses här den organisatoriska delen i räddningsledningssystemet som övergripande leder räddningstjänstverksamheten och som ständigt hanterar innehållet i systemledningen, det vill säga bedriver den kommunala räddningstjänstverksamheten. Den övergripande ledningen har förmåga att hantera omfattande eller komplexa räddningsinsatser samt förmåga att vid flera samtida pågående räddningsinsatser kunna samordna och effektivt leda pågående räddningsinsatser och samtidigt kunna upprätthålla den beslutade beredskapen i

kommunen. Utöver detta har den övergripande ledningen god förmåga att utföra de uppgifter som beskrivs i MSBFS 2021:4 och 5 §§, vilket kan sammanfattas som:

- Kontinuerligt identifiera förändring i riskbild och initiera förberedelser
- Initiera räddningsinsatser vid samtidiga, dynamiska och komplexa olyckor
- Besluta om tillämpning av uppdrag och mål
- Skapa kontinuitet i räddningsinsatsers genomförande för så tidig effekt som möjligt
- Kunna utöka resurskapaciteten för ledning och anpassa ledningsarbetet utifrån kraven på ledning i stunden.
- Följa upp om mål uppnås och prioritera resursanvändningen mellan flera räddningsinsatsers genomförande
- Säkerställa att ledningssystemet fungerar i relation till andra aktörer genom att exempelvis utse samverkansbefäl.
- Skapa förutsättningar för att andra aktörer och att de ska kunna fortsätta sin hantering innan avveckling av insats.

I räddningsledningssystemet utövas den övergripande ledningen gemensamt i systemet från en ledningscentral som benämns Räddningscentral Nord (RC Nord). RC Nord är samlokaliserad med SOS Alarms central i Luleå. Skulle en driftstörning av teknisk eller organisatorisk karaktär eller som ett antagonistiskt hot inträffa samarbetar RC Nord med tre andra räddningscentraler; Östersund, Sundvall och Falun, inom ramen för samverkansprojektet "Räddningsregion Nord", för att kunna överföra ledning och larmning till eller från dessa.

Räddningschef

I varje kommun ska det alltid finnas en räddningschef för räddningstjänstverksamheten som leder räddningstjänsten. Räddningschefen ansvarar för att kommunens räddningstjänst är ändamålsenligt ordnad och att räddningsinsatser kan genomföras inom godtagbar tid och på ett effektivt sätt. Räddningschefen beslutar om huruvida en räddningsinsats ska inledas och ska i så fall också utse en räddningsledare. För att säkerställa att detta fungerar året om, dygnet runt, har vissa befogenheter delegerats vidare till räddningsledningssystemets räddningsledningschef. Befogenheter har även delegerats till driftchefen, framför allt för att kunna verka i rollen som räddningsledare.

Vakthavande räddningschef

Ledningsfunktionen som benämns vakthavande räddningschef är i huvudsak verksam i rollen som räddningsledningschef. Funktionen vakthavande räddningschef bemannas huvudsakligen av erfarna räddningschefer med kompetens att leda stora organisationer, samverka med andra och inneha kunskap om övriga regionala förhållanden som är av betydelse för räddningstjänsten. När så krävs ska den vakthavande räddningschefen ha förmågan att självständigt kunna initiera rollaktivitet i rollen som räddningsledningschef. Samtliga räddningschefer i ledningssystemet har också gett de individer som bemannar denna funktion i uppdrag att ansvara för den kontinuerliga styrningen av deras räddningstjänstverksamhet. Räddningsledningschefen har till uppgift att utföra följande uppgifter:

- Svaret för kommunens ansvar för räddningstjänst och att räddningstjänsten ständigt är ändamålsenligt ordnad (LSO 1 kap 2 §, 3 kap 7 § och 3 kap 16 §)

- Verka i rollen räddningsledare samt utse räddningsledare (LSO 3 kap 8a §, 3 kap 9 §, 6 kap 1 §, 6 kap 2 §, FSO 3 kap 7 §)
- Besluta om vem som ska leda insats när det berör mer än en kommun (LSO 3 kap 16a§)
- Ständigt upprätthålla en övergripande ledning (LSO 3 kap 16b §)
- Övergripande säkerställa avsikten med beredskapen i hela området
- Besluta om deltagande i räddningsinsats vid sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen (LSO 6 kap 7 §, 6 kap 8 §)
- Besluta om att begära resurser och prioritering av resurser från MSB och beslut om med resurser från ledningssystemet delta i andra räddningsinsatser (LSO 6 kap 8a §).

Vidare arbetsuppgifter, instruktion för hur räddningsledningschefen ska arbeta samt kompetenskrav, framgår i dokumentet instruktion för vakthavande räddningschef.

Vakthavande befäl

Ledningsfunktionen vakthavande befäl agerar i huvudsak i rollen som driftchef i det löpande arbetet, det vill säga ansvarar för den kontinuerliga driften av räddningsledningssystemet samt innehar i grunden rollen som inriktnings- och samordningskontakt (ISK) för systemet. Det vakthavande befälet ska också agera i rollerna insatsuppföljning, beredskapshantering, stabschef och i normalfallet räddningsledare på uppdrag av räddningscheferna. Driftchefen finns ständigt tillgänglig och arbetar i sin helhet på uppdrag av räddningsledningschefen. Ledningsfunktionen vakthavande befäl bemannas av erfarna brandbefäl som har kompetens att leda större och flera komplexa räddningsinsatser, samt har goda kunskaper om samverkande organisationer. Driftchefen har till uppgift att utföra följande uppgifter:

- Kontinuerligt värdera räddningstjänstverksamhetens agerande i förhållande till pågående och prognosticerad belastning
- I normalfallet verka i rollen som räddningsledare (LSO 3 kap 8a§, 3 kap 9 §, 6 kap 1 §, 6 kap 2 §, FSO 3 kap 7 §)
- Följa upp systemets funktionalitet och identifiera störningar
- Disponerar samtliga resurser (inom principerna för beredskapshållning) och beslutar om resursförsörjning till räddningsinsatser, inklusive ledningsresurser
- Organiserar förstärkning av ledningsförmåga
- Följer upp resursbehov och hur avsikt med insats uppnås
- Säkerställer en obruten ledningsprocess
- Hanterar resursförfrågan till närliggande räddningsledningssystem pågående räddningsinsatser
- Bedriver kontinuerligt omvärldsbevakning

Vidare arbetsuppgifter, instruktion för hur driftchefen ska arbeta samt kompetenskrav, framgår i dokumentet instruktion för vakthavande befäl.

Insatsledare-RC¹³

Ledningsfunktionen insatsledare-RC syftar till att öka kapaciteten i ledningscentralens arbete under perioder med hög belastning eller i perioder där det råder större behov av en proaktiv arbetsfördelning, exempelvis vid höga brandriskvärden, risk för stora väderstörningar eller liknande. Ledningsfunktionen förväntas i huvudsak kunna agera i rollerna insatsuppföljning, händelsevärdering, ledningsstöd, samverkansperson, medlem eller funktionschef i stab samt i arbetsledande roller för genomförande av räddningsinsats. Denna förstärkningsresurs finns ständigt tillgänglig.

Förstärkning av ledning

Ledningssystemets totala resurser disponeras i hela systemets geografiska område utifrån behov, detta innefattar även ledningsresurser. Inom Räddningssamverkan Nord finns det alltid bemannade ledningsfunktioner, som dygnet runt kan sättas in i ledningsarbetet. Ledningssystemet förstärks utifrån behov. Om belastningen på övergripande ledning ökar eller förväntas öka tillsätts ledningsresurser behovsanpassat, i form av personal som stödjer vakthavande räddningschef, vakthavande befäl eller insatsledare-RC.

Förväntas i stället belastningen på ett delområde inom ledningssystemet att öka kan det delområdet förstärkas med skadeplatsnära ledningspersonal, utöver den grundberedskap som finns, genom upprättandet av områdesledning. Vid hög belastning kan den övergripande ledningen välja att börja arbeta enligt stabsrutiner med ökad bemanning. Vidare instruktion för hur detta sker framgår i dokumentet förstärknings- och stabsrutiner för den övergripande ledningen.

Om kommunikationerna är eller förväntas bli begränsade eller helt avskurna, eller om olyckans karaktär gör det lämpligt, kommer ledningen av kommunens organisation för räddningstjänst att ske genom områdesledning, som betyder att räddningstjänst leds direkt av räddningschef eller av denne utsett brandbefäl i ett begränsat område.

Tider från larm till ledning

Kommunens organisation för räddningstjänst har brandbefäl i olika former av beredskap på brandstationerna på samtliga stationer. Tabellen nedan visar inom vilken tid från att larmet inkommer som kommunens tillgängliga resurser och kompetens för ledning av räddningsinsatser kan påbörja ledningsarbetet i normalläge.

Område	Bemanning	Anspänningstid
Samverkansområdet	1 Räddningschef i beredskap	Skyndsamt, beredskap i hemmet
Räddningscentral	1 Vakthavande befäl	90 sek
Räddningscentral	1 <i>Insatsledare-RC¹³</i>	90 sek
Samverkansområdet	2 Regionala insatsledare	Skyndsamt, beredskap i hemmet

Tabell 8.6: Tillgång till ledningsresurser i Jokkmokks kommun och i samverkan med andra kommuner

¹³ Funktionen ej fastställd, planeras att införas i ett senare skede.

Skadeområdesnära ledningsarbete

Redan när samtalet kommer in till SOS larmcentral påbörjas en utredning av olyckan. SOS Alarm gör en bedömning om olyckans karaktär och vidare om räddningstjänsten ska kopplas in för medlyssning. SOS Alarm larmar räddningsresurser efter i förhand bestämda larmplaner och i normalfallet bedömer därefter vakthavande befäl parallellt om händelsen uppfyller alla kriterier för räddningsinsats. Det skadeområdesnära ledningsarbetet påbörjas direkt när närmaste ledningsfunktion tar emot larmet och fortsätter sedan framme på skadeområdet.

Alla räddningsstyrkor och ledningsresurser som ingår i Räddningssamverkan Nord disponeras av hela ledningssystemet och kan därmed också nyttjas av Jokkmokks kommun vid behov.

Ledningsfunktionens gruppleddare och styrkeledare kan främst agera i rollen som insatschef för mindre till medelstora insatser, och sektorchef vid stora insatser. Gruppleddare och styrkeledare agerar också som befäl över en grupp brandmän. I samverkansområdet finns det normalt minst 40 tillgängliga grupp- eller styrkeledare i beredskap eller jour.

Vid insatser som kräver ett utökat ledningsbehov, exempelvis om insatsen är av komplex karaktär eller är omfattande med flera räddningsstyrkor involverade, finns högre ledningskompetens för att hantera ledning och samordning tillgängliga. Detta sker i första hand genom funktionerna insatsledare eller regionala insatsledare. Vilka och hur många ledningsresurser som larmas beror på ledningsbehovet för den aktuella händelsen. I samverkansområdet finns minst sju insatsledare och två regionala insatsledare tillgängliga dygnet runt för att bemanna rollerna räddningsledare, insatschef, sektorchef, storsektorchef och sektionschef. Tiden från det att larmet inkommer till att kommunens resurser för ledning av räddningsinsatser kan påbörja ledningsarbete framgår i kapitel 8.1.

Nedanstående tabell visar på hur lång tid det tar för högre ledningsfunktion att nå olika exempel på geografiskt utspridda delar av kommunen.

Jokkmokks kommun	Tid från larm till 112 till högre ledningskompetens finns på plats
Jokkmokk tätort	1,5 tim
Vuollerim	1 tim
Porjus	0,5 - 2 tim
Kåbdalis	1 – 1,5 tim
Kvikkjokk	3 tim

Tabell 8.7 Tiden för att en högre ledningskompetens i form av insatsledare kan finnas tillgänglig för skadeområdesnära ledningsarbete, körtid beräknat från brandstationen i Boden alternativt Gällivare.

Om ytterligare ledningskompetens behövs i form av insatsledare eller regional insatsledare kan dessa erhållas inom ledningssystemet och kan vara på plats i Jokkmokks kommun inom ca 60 - 120 minuter. I de fall där ett högre befäl har lång körsträcka till den berörda räddningsinsatsen, kan även inkallning av fridygnslediga befäl i närheten tillämpas under förutsättning att det finns befäl med rätt kompetens tillgängligt närmare än den resurs som är i beredskap och är larmad. Detta används regelbundet som en del i larmplanen.

8.4 Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Vid flera samtidiga eller vid resurskrävande räddningsinsatser inom kommunen kan länets resurser omfördelas utifrån rådande behov. Det görs inom ramen Räddsam Nord och den övergripande

ledningen som finns upprättad. Räddningsstyrkor och ledningsfunktioner anpassas både till numerär och geografisk placering vid förändrad risk- och hotbild i syfte att:

- Bedriva övergripande ledningsarbete
- Genomföra räddningsinsatser
- Skapa beredskap för nya räddningsinsatser

Samarbetet mellan räddningstjänsterna stärker förmågan till effektivt ledningsarbete vilket medför följande fördelar för de olycksdrabbade:

- Snabbare hjälp till den olycksdrabbade vid flera samtidigt inträffade olyckor.
- Utökad förmåga till snabb resursuppbyggnad.
- Större uthållighet vid flera samtidiga eller omfattande räddningsinsatser.
- Utökad förmåga att hantera alternativa händelseutvecklingar.

Vakthavande räddningschefen (VRC) ansvarar för den övergripande prioriteringen mellan en eller flera samtidiga räddningsinsatser och den rådande beredskapen över tid. Vakthavande befälet (VB) ska kontinuerligt följa utryckningsverksamheten och följa upp räddningsinsatsernas effekt gentemot hjälpbehov och andra skyddsvärden. Prioriteringar av resurstilldelning i det tidiga skedet vid samtidiga räddningsinsatser utförs av operatör vid SOS Alarm efter bedömt behov. VB har mandat att besluta om alarmering och beredskapsproduktion inom de ramar som fastställs gemensamt eller av de direkta beslut som VRC ger

8.5 Räddningstjänst under höjd beredskap

Kommunens organisation för räddningstjänst är en av de viktigaste hörnstenarna i ett modernt totalförsvaret¹. Totalförsvaret regleras i Lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap. Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). Det civila försvaret bedrivs av statliga myndigheter, kommuner, regioner, privata företag och frivilligorganisationer. Det civila försvarets mål är att:

- skydda civilbefolkningen
- säkerställa viktiga samhällsfunktioner
- bidra till Försvarets maktens förmåga

Räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB) ingår i det civila försvaret. Räddningstjänst under höjd beredskap beskrivs i LSO 8 kap. För att skydda och rädda människor och egendom vid höjd beredskap ska räddningstjänsten enligt LSO 8 kap 2§ utöver sina normala uppgifter även ansvara för:

- Upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden
- Indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot nukleära och kemiska vapen
- Kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att denna verksamhet ska kunna fullgöras
- Delta i åtgärder för första hjälp och transport av skadade samt för befolkningskydd

Lagen anger att i övrigt ska samma regler och förhållanden gälla som vid utförande av kommunal räddningstjänst. Det anges också att under höjd beredskap kan personal inom kommunens organisation för räddningstjänst tas i anspråk för uppgifter som inte berör den egna kommunen.

Organisationen vid höjd beredskap bygger på den fredstida organisationen och dess ordinarie ansvarsområden. Den kommunala räddningstjänsten har dock en förmåga som är anpassad efter insatser i fredstid och är inte dimensionerad för att hantera en krigssituation. Tidigare hotbild har inneburit att det civila försvaret nedmonterats och någon planering för höjd beredskap har inte gjorts under en lång period.

I väntan på inriktningar och finansiering från staten så inriktas arbetet på att säkerställa förmåga och uthållighet i händelse av fredstida kriser. Planeringsarbete genomförs utifrån den nu gällande kommunöverenskommelsen för civilt försvar som omfattar arbete med krigsorganisation, kompetenshöjande åtgärder samt säkerhetskydd.

Gällande de specifika uppgifter som tillkommer enligt LSO 8 kap 2§ i händelse av höjd beredskap så krävs inriktningar från staten för att kunna påbörja planering avseende dessa uppgifter. Den fredstida organisationen har dock förmågor som är av betydelse för vissa av de tillkommande uppgifterna.

9 Uppföljning, utvärdering och lärande

Handlingsprogrammet beskriver räddningstjänstens förebyggande verksamhet och räddningstjänst och fastställer mål för verksamheterna i syfte att uppfylla de mål som finns angivna i lag (2003:773) om skydd mot olyckor. Handlingsprogrammets innehåll, inriktning och mål har sin grund i en sammanvägd analys, som i huvudsak består av en analys av kommunens lokala riskbild och räddningstjänstens förmåga, sakkunskap och den politiska inriktningen.

Efter räddningsinsats

Avslutad räddningsinsats ska efterföljas av undersökning och klarläggning av orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts i skälig omfattning. Händelserapport ska skickas till MSB (3 Kap 10§) och följer myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om undersökningsrapport efter kommunal räddningsinsats.

Att undersöka och klarlägga orsaker och förlopp till en olycka samt hur insatsen genomförts syftar till att kunna identifiera åtgärder för att minska konsekvenser av framtida olyckor och ge förslag till förebyggande åtgärder. Med bakgrund i ovanstående är olycksutredning en naturlig del av verksamheten och något som berör både den förebyggande och den operativa verksamheten.

Det övergripande målet för räddningstjänstens arbete med att undersöka hur insatsen genomförts vid de räddningsinsatser personalen larmats ut till, syftar till att förbättra, effektivisera och öka kvaliteten vid räddningsinsatser. Detta utförs genom att systematisk följa upp samt att genomföra fördjupade insatsutvärderingar i de insatsrapporter som skrivs efter genomförda räddningsinsatser. Fördjupade utredningar görs såväl vid insatser som gått ovanligt bra likväl som de som gått mindre bra.

Grunden för olycksundersökning utgörs av de händelserapporter som upprättas efter varje händelse som räddningstjänsten larmas ut till. I de fall händelsen är särskilt stor och omfattande, särskilt allvarlig eller extra intressant kan utökade undersökningar genomföras. Dels som komplement som bifogas händelserapporten eller som särskild olycksutredning t.ex. vid dödsbrand.

För att uppnå tillräckligt god kvalitet på händelserapporterna så utför ansvarig chef kvalitetsgranskning av de händelserapporter som upprättas. Ansvarig chef är också den som svarar för att händelserapporten lever upp till LSO 3kap 10 § i skälig omfattning.

Förebyggande verksamheten kan genom olycksutredningar få ny information och nya kunskaper som kan bidra till ett ännu bättre och effektivare arbete för att förebygga att liknande händelser inträffar och om de ändå inträffar, lindra konsekvenserna.

Den operativa verksamheten ska använda olycksutredningar och insatsutvärderingar för att utveckla och förbättra förmågan att genomföra effektiva räddningsinsatser och öka kompetensen hos den operativa personalen inom räddningstjänsten.

Räddningstjänsten arbetar med olika nivåer av olycksutredningar och insatsutvärderingar. Omfattningen på utredningarna varierar utifrån händelsens art och övergripande kan dessa indelas i tre nivåer:

- Händelserapport – den rapport som skrivs efter varje räddningsinsats. Skickas till MSB och utgör underlag för statistik.

- Insatsutvärdering – fördjupad utredning om insatsen och räddningstjänstens arbete vid insatsen, vad gick bra och vilka förbättringspunkter finns. Lärdomar dras och sprids inom organisationen genom till exempel övningar, träffar och utskick. Kan utgöra underlag vid framtagande av insatsplaner och metodutveckling. Insatsutvärderingar genomförs vid större händelser som bedöms kunna resultera i ovanstående. Exempel på händelser som kan leda till insatsutvärderingar är brand i byggnad, skogsbrand, trafikolyckor, drunkningstillbud eller utsläpp av farligt ämne.
- Fördjupad olycksundersökning – räddningstjänstens mest omfattande utvärdering av en olycka. I denna utreds grundligt orsaken till händelsen, händelseförloppet och insatsen. Likt insatsutvärdering ska den fördjupade olycksundersökningen identifiera brister, åtgärder samt utmytna i erfarenhetsspridning både inom organisationen och vid behov till externa aktörer. Fördjupad olycksundersökning ska genomföras vid dödsbränder samt om egen personal skadas.

Gemensamt för händelserapport, insatsutvärdering och fördjupad olycksundersökning är att de ska fokusera på att utreda orsakerna till olyckan och hur insatsen genomförts samt konsekvenser av vidtagna åtgärder. Utvärderingarna ska inte leta efter enskilda individer som gjort fel, utan ska vara objektiva och i stället fokusera på hur räddningsinsatser och hur räddningstjänstens arbete kan förbättras, både inom den operativa och förebyggande verksamheten.

Lärande

Genom att dokumentera genomförda insatser och händelser för att sedan delge samtlig personal, ökar erfarenhetsåterföringen och man skapar en grund för hela organisationen. Inom ramen för lärandeprocessen samverkas löpande med andra viktiga aktörer såsom polis, ambulanssjukvård, SOS Alarm och andra delar inom kommunen. Här delas löpande erfarenheter och lärdomar i syfte att bidra till en mer effektiv operativ verksamhet.

Bilaga A – Dokumentförteckning

Avtal

Bodens kommun – Avtal om samverkan i räddningstjänst

Brandskyddsföreningen – Avtal om restvärdesräddning och sanering av väg (RVR)

Region Norrbotten – Avtal om IVPA

SOS Alarm – Avtal om utalarmering av räddningstjänst

Referensdokument

Överenskommelse om samverkan - Räddningssamverkan Nord

Instruktion för vakthavande räddningschef - Räddningssamverkan Nord

Risk- och sårbarhetsanalys - Jokkmokks kommun

Bilaga B - Beskrivning av samråd

Handlingsprogrammet är dels en omarbetning av det handlingsprogram som antogs 2017 så att innehåll och struktur följer nya föreskrifter. Handlingsprogrammet är också utformat enligt den inriktning för verksamheten som beslutats av samhällsbyggarnämnden i november 2021.

En remissutgåva av handlingsprogrammet har skickats på remiss till angränsande kommuner, berörda statliga myndigheter, Vattenfall AB i syfte att inhämta eventuella synpunkter.

De som lämnat yttrande är Bodens kommun, Gällivare kommun, Piteå kommun, Polismyndigheten, Trafikverket och Vattenfall AB.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är inte en remissinstans och yttrar sig inte avseende kommunernas handlingsprogram. MSB är dock tillsynsmyndighet så därför har en dialog med MSB också förts angående den planerade förändringen av verksamheten.

Genomförda förändringar och revideringar

De synpunkter som inkommit som är av enklare redaktionell karaktär (t.ex. felstavning, formuleringar, förtydliganden) som inte påverkar utformning av verksamheten redovisas inte i denna redogörelse.

Följande är en sammanställning av remissinstansernas yttrande vilka har föranlett justering av vissa delar i handlingsprogrammet:

- Efter yttrande från Trafikverket så har avsnitt 4.1 reviderats med uppdaterade uppgifter för trafikarbetet (ÅDT) på RV97 och E45.
- Efter yttrande från Vattenfall så har avsnitt 4.8 reviderats med ny terminologi och begrepp avseende dammsäkerhet.
- Avsnitt 8.1.2 har uppdaterats med den nationella saneringsresursen i Piteå efter yttrande från Piteå kommun.
- Efter yttrande från Gällivare kommun så har avsnitt 8.1 uppdaterats avseende tillgång till ledningsresurser även från Gällivare. Även en ändring i formulering kring kompetenskrav på olika ledningsfunktioner och en rättning av en felskrivning i avsnitt 3.

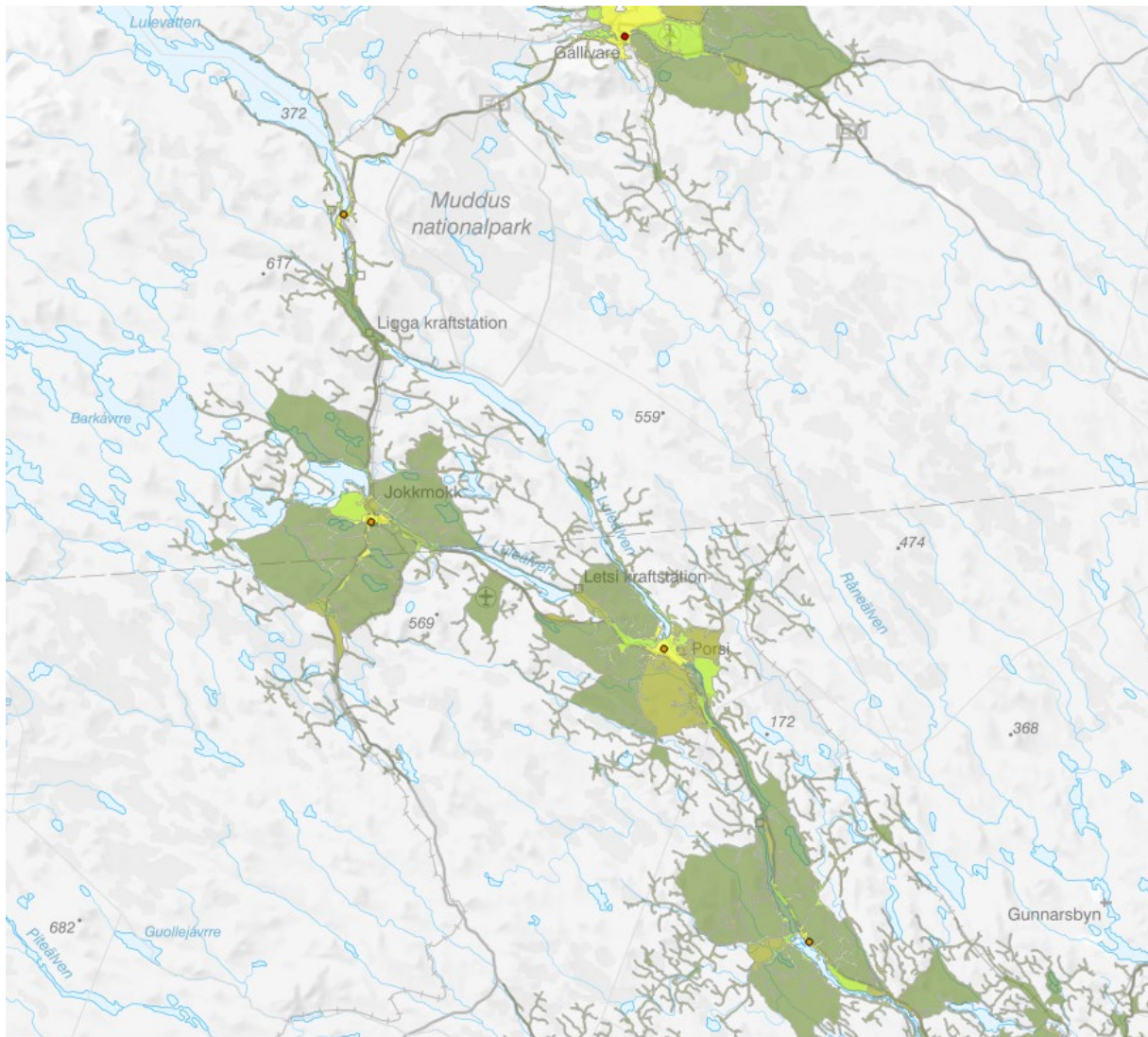
Övriga synpunkter

Nedanstående synpunkter lämnades på remissutgåvan av handlingsprogrammet där inriktningen var att verksamheten i Vuollerim och Porjus skulle utgöras av brandvärn. Efter beslut i kommunfullmäktige i juni 2022 så har ytterligare medel tillskjutits räddningstjänsten vilket möjliggör att behålla en beredskap på båda dessa orter. Både Boden och Gällivare kommun ser positivt på att det finns beredskap kvar i Porjus och Vuollerim.

- Bodens kommun framför synpunkten att vid en lägre bemanning i Vuollerim så kan det leda till att antalet händelser då framför allt räddningsstyrkan i Harads behöver larmas kommer att öka, vilket kan innebära en ökad belastning på Bodens räddningstjänstverksamhet.
- Gällivare kommun framför synpunkten att Porjus är en viktig resurs vid kommungränsen och den snabbaste resursen vid händelser utefter E45 mot Gällivare och mot turistanläggningar och entréer till nationalparker i Gällivare kommun. En förändring från RIB till värn i Porjus kan riskera att respons tiderna vid räddningsinsatser i dessa områden kan bli väldigt långa.

- Gällivare kommun framför också synpunkten att en fördjupad utredning om en eventuell gemensam organisation mellan flera kommuners räddningstjänst kommer att genomföras under året, där bland annat Jokkmokk, Boden och Gällivare deltar. En sådan utredning skulle förmodligen kunna kasta nytt ljus över geografiskt resursbehov och samverkan på ett bättre sätt än vad handlingsprogrammets utformning gör idag, då dessa mer fokuserar på den enskilda kommunens perspektiv.

Bilaga 1 – Responstider

Figur B1: Responstid med RIB-beredskap i Jokkmokk, Porjus och Vuollerim. Beredskap finns även i norr (Gällivare) och syd (Harads).

Körtid + anspänningstid

